

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Uspešnost romskih učencev v osnovnih šolah v Sloveniji v obdobju 2016/17–2021/22

Avtorja: Romana Bešter in Janez Pirc

Ljubljana, 2022

Kazalo

1. Uvod.....	3
2. Število in delež romskih ter neromskih učencev po razredih	4
3. Delež ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci	11
3.1 Ponavljavci med romskimi in neromskimi učenci, po regijah	11
3.2 Razporeditev ponavljavcev po razredih, po posameznih šolskih letih.....	14
3.3 Delež ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci znotraj posameznih razredov, po posameznih šolskih letih	16
3.4 Ponavljavci med romskimi in neromskimi učenci po spolu in po razredih, po posameznih šolskih letih	18
3.5 Ponavljavci med romskimi in neromskimi učenci od 6. do 9. razreda, po posameznih šolskih letih	21
4. Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo posamične razrede	24
4.1 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6. razred.....	25
4.2 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 7. razred.....	27
4.3 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 9. razred.....	29
5. Delež romskih učencev z odločbo o posebnih potrebah	31
6. Delež romskih učencev, ki se permanentno šolajo na domu	32
7. Povzetek	33

1. Uvod

Uspešnost romskih učencev na osnovnošolski stopnji izobraževanja v Sloveniji smo analizirali na osnovi kvantitativnih podatkov, ki smo jih pridobili od izbranih osnovnih šol (OŠ). V analizo je bilo vključenih skupno 27 šol, kjer so v obdobju med šolskima letoma 2016/17 in 2020/21 delali romski pomočniki.¹ Podatki o romskih in neromskih učencih na teh šolah so bili zbrani v anonimizirani in agregirani obliki v okviru projekta *Skupaj za znanje*² in v okviru strokovno razvojnih nalog Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport v letih 2021 in 2022. Delitev na romske in neromske učence izhaja iz ocen o etnični pripadnosti učencev, ki so jih opravile šole same.

Podatke smo analizirali tako na ravni celotne države (vseh 27 izbranih OŠ), zaradi velikih socio-ekonomskih, kulturnih in drugih razlik med slovenskimi Romi v različnih delih države pa večinoma tudi na ravni dveh manjših regij – severovzhodne (SV) in jugovzhodne (JV) Slovenije. V okvir SV sodijo romski učenci z območja Prekmurja in Maribora, v okvir JV Slovenije pa t. i. dolenski Romi – romski učenci z območja Dolenjske, Posavja, Bele krajine in Kočevskega. S SV dela države je bilo v analizo zajetih 12 OŠ, iz JV Slovenije pa 15 OŠ (tabela 1). Podatki za izbrane OŠ vključujejo tudi podružnične OŠ, z izjemo OŠ II Murska Sobota, kjer so podatki za podružnično OŠ Krog upoštevani samo v šolskem letu 2016/17.³ V šolskem letu 2021/22 OŠ Šmarje – Sap ni obiskoval noben romski učenec več, zato za to obdobje podatki s te šole niso upoštevani niti za neromske učence.

Tabela 1: Osnovne šole, katerih podatki so upoštevani v analizi

zap. št.	severovzhodna Slovenija	jugovzhodna Slovenija
1	Dvojezična OŠ I Lendava	OŠ Belokranjskega odreda Semič
2	OŠ Beltinci	OŠ Bršljin
3	OŠ Cankova	OŠ Frana Metelka Škocjan
4	OŠ Franceta Prešerna Črenšovci	OŠ Leskovec pri Krškem
5	OŠ Franceta Prešerna Maribor	OŠ Loka Črnomelj
6	OŠ Janka Padežnika Maribor	OŠ Louisa Adamiča Grosuplje
7	OŠ Kuzma	OŠ Mirana Jarca Črnomelj
8	OŠ Maksa Durjave Maribor	OŠ Metlika
9	OŠ I Murska Sobota	OŠ Ob Rinži Kočevje
10	OŠ II Murska Sobota	OŠ Podzemelj
11	OŠ III Murska Sobota	OŠ Stara Cerkev
12	OŠ Puconci	OŠ Šmarje - Sap ⁴
13		OŠ Šmihel
14		OŠ Trebnje
15		OŠ Zbora odposlancev Kočevje

¹ To so romski pomočniki, ki so delali v okviru projekta *Skupaj za znanje*. Z iztekom projekta so se romski pomočniki v šolskem letu 2021/22 v skladu s *Pravilnikom o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole* (ULRS 54/2021) zaposlili na posameznih osnovnih šolah, ki jih praviloma obiskuje vsaj 16 romskih učencev. Kljub doseganju tega kriterija v omenjenem šolskem letu romski pomočnik ni bil zaposlen na OŠ II Murska Sobota. Enako velja tudi za OŠ Kuzma, ki pa jo je v omenjenem šolskem letu obiskovalo manj kot 16 romskih učencev.

² Projekt *Skupaj za znanje: izvajanje aktivnosti podpornih mehanizmov pridobivanja znanja za pripadnike romske skupnosti* je potekal v obdobju 2016–21 pod vodstvom Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

³ Od šolskega leta 2021/22 dalje velja, da so upoštevani samo podatki tistih podružničnih OŠ (POŠ), ki jih obiskujejo tudi romski učenci. V letu 2021/22 je v tem oziru izjema OŠ Belokranjskega odreda, kjer so prišteti tudi podatki za POŠ Štrekljevec, čeprav je niso obiskovali romski učenci.

⁴ OŠ Šmarje - Sap je začela s samostojnim delovanjem v šolskem letu 2017/18, v predhodnem letu pa so bili učenci oziroma oddelki šole zajeti še v okvir OŠ Louisa Adamiča Grosuplje, katere del je bila kot podružnična enota.

2. Število in delež romskih ter neromskih učencev po razredih

Število romskih učencev na izbranih OŠ ostaja celotno proučevano obdobje relativno stabilno, z izjemo manjšega upada v šolskih letih 2018/19 in 2021/22. Nihanja vrednosti te spremenljivke so predvsem posledica demografskih gibanj. Ta skupina OŠ ima nadpovprečen delež romskih učencev, okoli 9 %, v primerjavi s tovrstnim deležem na vseh OŠ v Sloveniji, ki jih obiskujejo učenci romske narodnosti. Na ravni cele države je ta delež več kot še enkrat manjši – to je okoli 4 %. Skupino izbranih OŠ je v obdobju od 2016/17 do 2021/22 obiskovalo med okoli 54 % in 58 % vseh romskih učencev, ki živijo in se šolajo v Sloveniji (tabela 2).

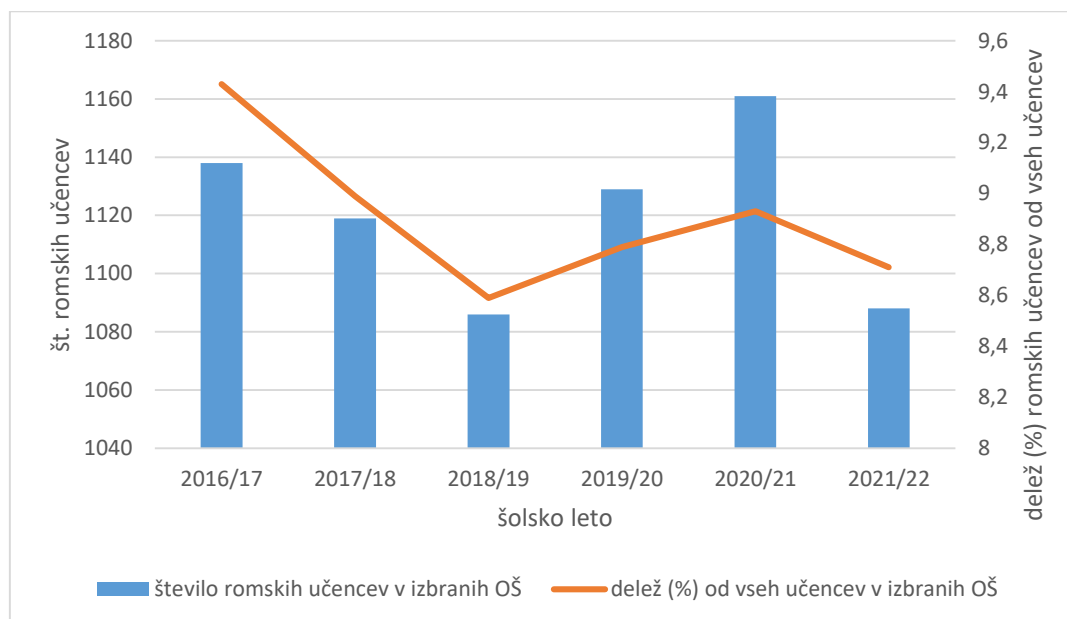
Tabela 2: Nekaterne osnovne značilnosti izbranih osnovnih šol z romskimi učenci in vseh osnovnih šol z romskimi učenci v Sloveniji

šolsko leto	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
število romskih učencev v izbranih OŠ	1.138	1.119	1.086	1.129	1.161	1.088
- št. romskih učencev v SV Sloveniji	354	360	327	360	392	350
- št. romskih učencev v JV Sloveniji	784	759	759	769	769	738
delež (%) romskih učencev v izbranih OŠ od vseh učencev v izbranih OŠ	9,43	8,99	8,59	8,79	8,93	8,71
število neromskih učencev v izbranih OŠ	10.930	11.327	11.552	11.709	11.843	11.401
delež (%) romskih učencev v izbranih OŠ od vseh romskih učencev v Sloveniji	58,2	56,5	56,2	55,8	57,3	54,2
število vseh romskih učencev v Sloveniji⁵	1.957	1.980	1.933	2.022	2.026	2.007
delež (%) romskih učencev na vseh OŠ v Sloveniji, ki jih obiskujejo romski učenci	4,15	4,27	4,12	4,23	4,08	3,99

⁵ To število vključuje tako skupino OŠ, ki so podrobneje obravnavane v tej študiji, kot druge OŠ v Sloveniji, ki jih obiskujejo romski učenci. Število ne vključuje tudi tistih romskih učencev iz oddelkov osnovne šole s prilagojenim programom, ki so del nekaterih OŠ – skupaj največ do 22 učencev letno v proučevanem obdobju.

Kazalnik izvira iz podatkovne baze Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ), kjer podatke o ocenah števila vpisanih Romov po posameznih OŠ zberejo v začetku posameznega šolskega leta (septembra). Za potrebe te raziskave pa ocene o številu romskih učencev v skupini izbranih OŠ pridobimo ob koncu šolskega leta (med junijem in avgustom), zato lahko niso popolnoma primerljiva s podatki iz baze MIZŠ, saj se lahko (romski) učenci med šolskim letom izpišejo iz posamezne OŠ oziroma vpišejo na posamezno OŠ zaradi selitev ali drugih razlogov.

Graf 1: Število romskih učencev na izbranih osnovnih šolah in delež (%) romskih učencev od vseh učencev na teh šolah

Analiza razporeditve romskih učencev po posameznih razredih OŠ na splošno kaže velik upad vpisanih učencev od 1. proti 9. razredu. Ta upad največkrat sicer ni premočrten, temveč med 1. in 9. razredom lahko mestoma prihaja tudi do povečanja deleža romskih učencev v primerjavi s predhodnim razredom. Razporeditev (romskih) učencev po razredih je samo posreden kazalnik njihove uspešnosti in vključenosti v izobraževalnem sistemu, saj so vrednosti tega kazalnika odvisne tudi od demografskih trendov (naravno in selitveno gibanje števila prebivalstva), morebitnih odlogov staršev pri vpisu njihovih otrok v prvi razred itd. Slednji dejavniki imajo pri manjših populacijah načeloma še večji vpliv na letno nihanje vrednosti kazalnika (t. j. razporeditve romskih učencev po razredih).

Če na razporeditev učencev po razredih ne bi vplivali drugi dejavniki in bi vsi učenci redno napredovali v višje razrede, bi moral biti delež učencev⁶ v 1. razredu enak ali vsaj zelo podoben deležu otrok v vsakem nadaljnjem razredu. Zaradi prej omenjenih dejavnikov pa prihaja do manjših nihanj deleža učencev po razredih pri neromskih učencih, medtem ko pri romskih načeloma velja, da zaradi mnogo večjih deležev neuspešnih učencev (ponavljavcev) prihaja do izrazitega upada omenjenega deleža učencev od 1. do 9. razreda.

Na tem področju so prisotne velike razlike med romskimi učenci iz skupine OŠ v SV delu države in tistimi iz OŠ na JV Slovenije. Glede na to, da gre pri obeh skupinah romskih učencev za relativno majhne populacije, sta število oziroma delež romskih učencev po razredih skozi leta lahko pod močnejšim vplivom demografskih gibanj. Za večjo plastičnost in preglednost se bomo osredotočili samo na spreminjanje deleža romskih učencev v 1. in 9. razredu v minulih šestih šolskih letih.

Nihanja deleža romskih učencev med posameznimi razredi so manjša v SV Sloveniji, kar posredno kaže na večjo uspešnost oziroma boljšo vključenost tamkajšnjih romskih učencev v primerjavi z njihovimi vrstniki iz JV dela države. Poenostavljeno lahko pojmujeemo, da večji

⁶ S tem mislimo na delež učencev v posameznem razredu v odnosu do števila vseh učencev na OŠ oziroma v skupini OŠ.

kot so deleži romskih učencev v 1. razredu, slabši je položaj; obratno pa velja za 9. razred, ko kot boljši položaj učencev razumemo, če so deleži večji oziroma čim bolj podobni tistim, ki veljajo za razrede druge triade. V 1. razredu je bila na SV najslabša, t. j. najvišja vrednost dosežena v letu 2017/18, s 15,3 % romskih učencev med vsemi tamkajšnjimi romskimi učenci, leta 2018/19 pa je bil položaj v 9. razredu najslabši s 4,9 % romskih učencev. Na JV Slovenije pa je bila v OŠ vrednost kazalnika v 1. razredu vsako leto vsaj 17 %. Najbolj, na 18,6 %, se je povečala v šolskem letu 2021/22. V tej regiji pa je 9. razred obiskovalo samo med 2,2 in 3,5 % vseh tamkajšnjih romskih učencev (tabeli 3 in 4). Med obema regijama je lahko v posameznem šolskem letu prišlo tudi do 7,5 odstotnih točk razlike na škodo romskih učencev z JV države v 1. razredu (v šolskem letu 2021/22) oziroma do dobrih 5 odstotnih točk v 9. razredu (v šolskem letu 2020/21).

Tabela 3: Delež (%) romskih učencev v 1. razredu med vsemi romskimi učenci na izbranih šolah

šolsko leto	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Slovenija	15,6	16,6	16,6	16,1	16,1	16,2
SV Slovenija	11,9	15,3	14,7	14,2	13,3	11,1
JV Slovenija	17,2	17,3	17,4	17	17,6	18,6

Graf 2: Delež (%) romskih učencev v 1. razredu med vsemi romskimi učenci na izbranih šolah

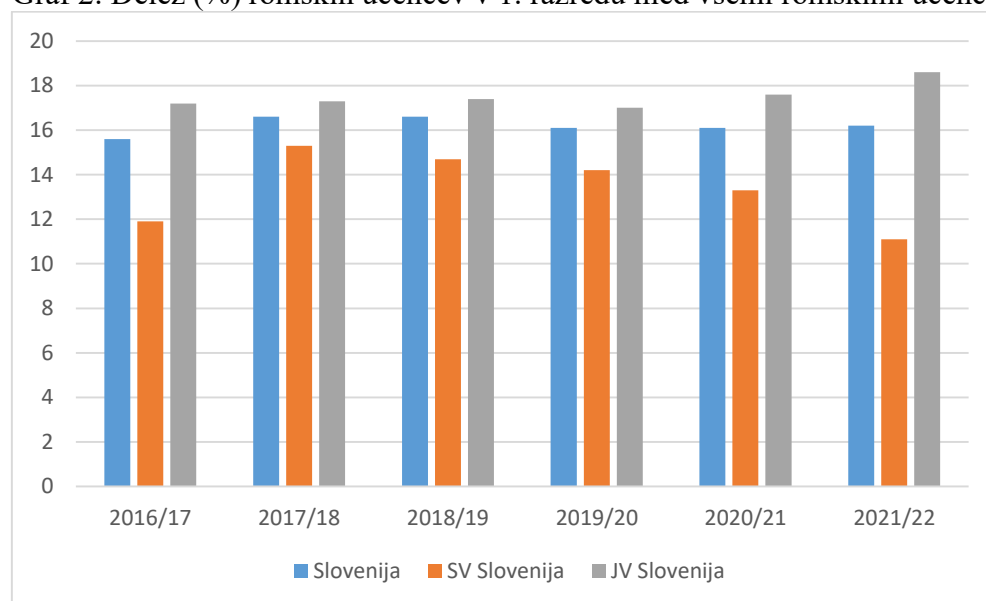
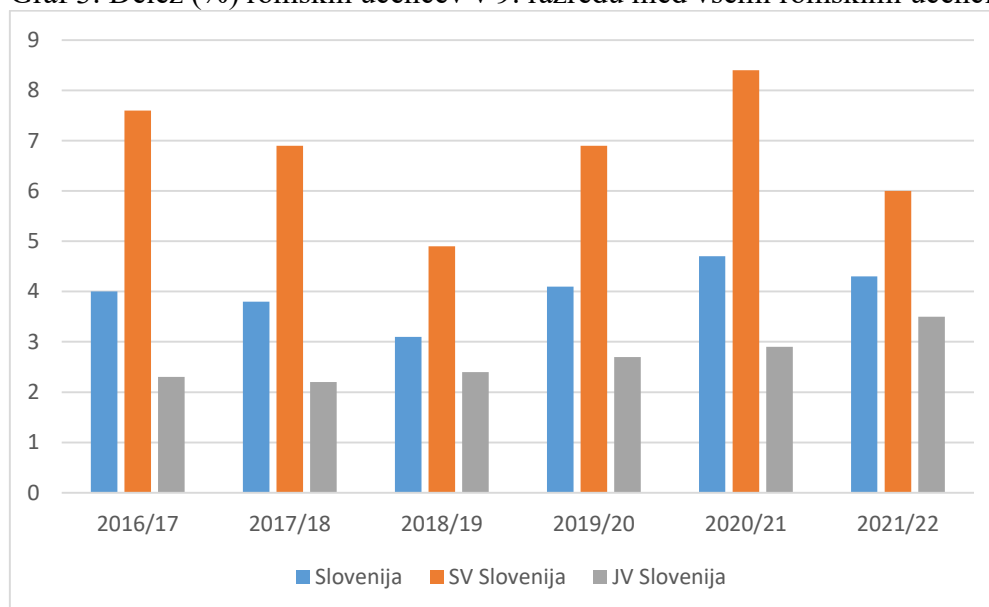

Tabela 4: Delež (%) romskih učencev v 9. razredu med vsemi romskimi učenci na izbranih šolah

šolsko leto	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Slovenija	4	3,8	3,1	4,1	4,7	4,3
SV Slovenija	7,6	6,9	4,9	6,9	8,4	6,0
JV Slovenija	2,3	2,2	2,4	2,7	2,9	3,5

Graf 3: Delež (%) romskih učencev v 9. razredu med vsemi romskimi učenci na izbranih šolah

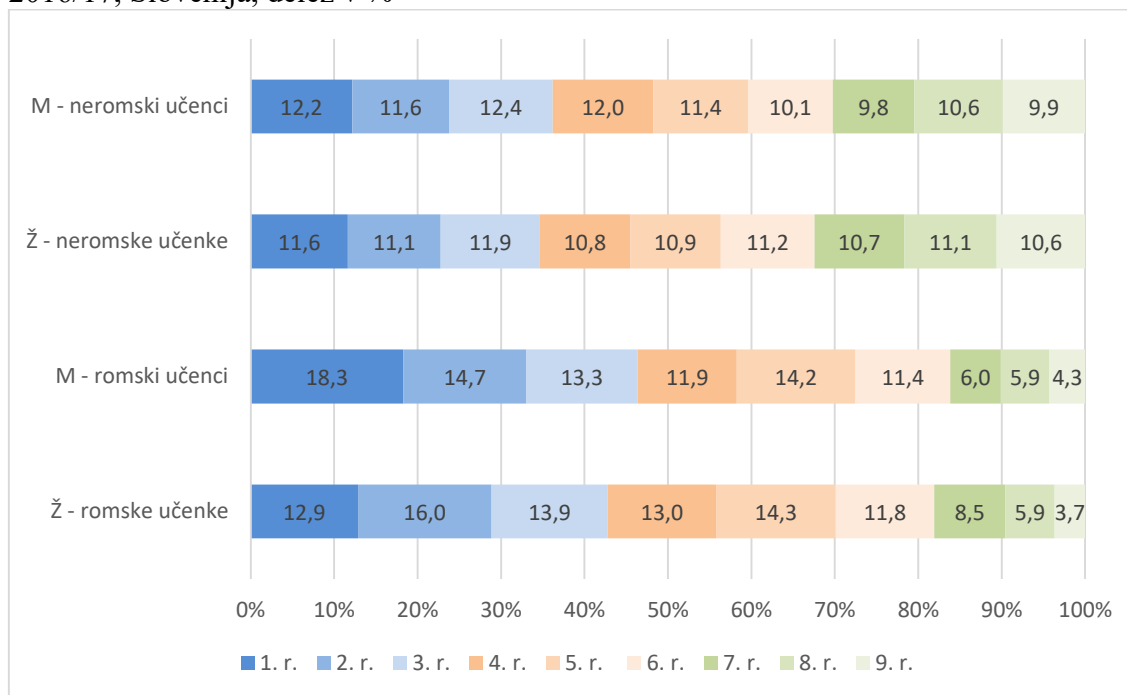
Še do večjih razlik pa prihaja ob primerjavi deleža učencev po razredih med romskimi in neromskimi učenci na izbranih OŠ v obdobju med šolskima letoma 2016/17 in 2021/22 (grafi 4–9). Ne glede na šolsko leto so romski učenci izrazito nadpovprečno zastopani v prvi triadi – med njimi beležijo v dobrih treh četrtinah primerov⁷ fantje večje vrednosti od deklet. Tudi pri neromskih učencih so deleži fantov v tej triadi v dveh tretjinah primerov večji od deležev njihovih sošolk.

V drugi triadi so razlike med deleži učencev v posameznem razredu med neromskimi in romskimi učenci manjše. Pri romskih učencih imajo večinoma večje deleže dekleta (v več kot pol primerih), pri neromskih učencih pa fantje. Pri neromskih učencih velja, da je padec omenjenega deleža minimalen, večinoma manj kot za odstotno točko, v primerjavi s prvo triado, medtem pa je padec pri romskih učencih znotraj triade blag, največ do okoli 4 odstotne točke, oziroma beležimo tudi nihanja vrednosti navzgor.

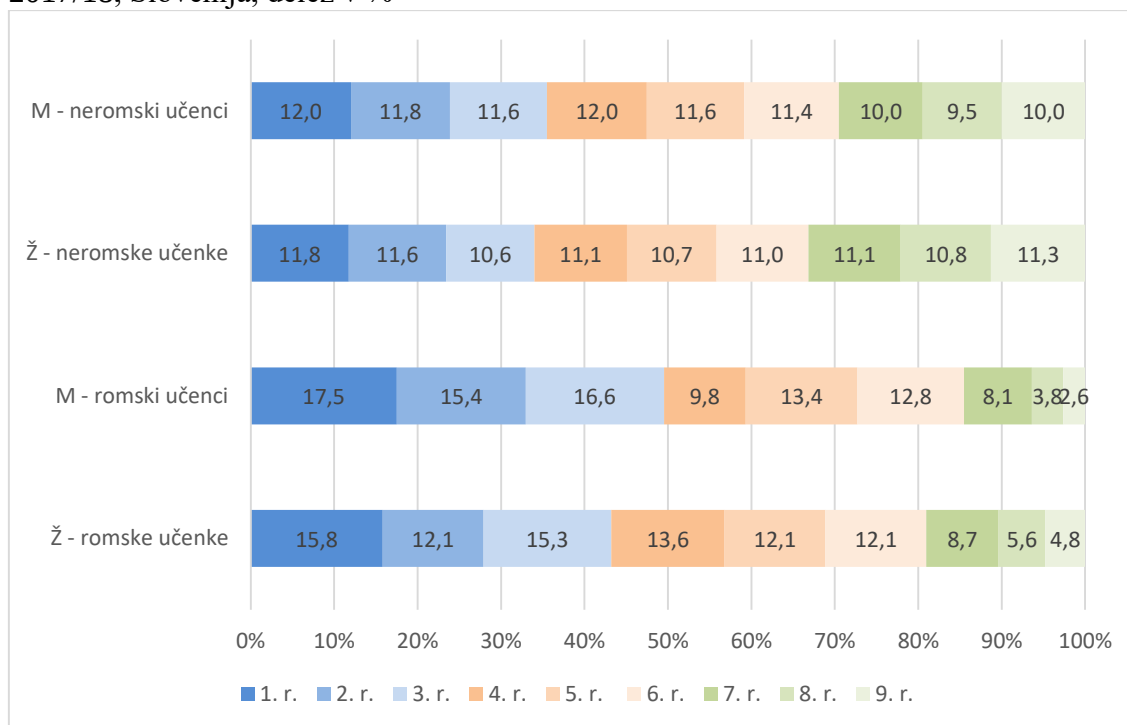
V tretji triadi delež romskih učencev v primerjavi z drugo triado izrazito upade, upada pa tudi znotraj tretje triade od 7. proti 9. razredu. To pomeni, da se do najvišjih razredov prebije le majhen delež teh učencev. Ob upoštevanju vsakega šolskega leta in razredov te triade posebej beležimo med romskimi učenci v 2/3 primerov večje deleže med romskimi učenkami, iz česar lahko posredno sklepamo, da so te nekoliko bolj uspešne v osnovnošolskem izobraževanju. Tudi pri neromskih učencih v dobri polovici primerov prevladujejo učenke, praviloma pa so razlike v deležih med dekleti in fanti mnogo manjše kot pri romskih učencih.

⁷ Če analiziramo vsak razred za vsako šolsko leto.

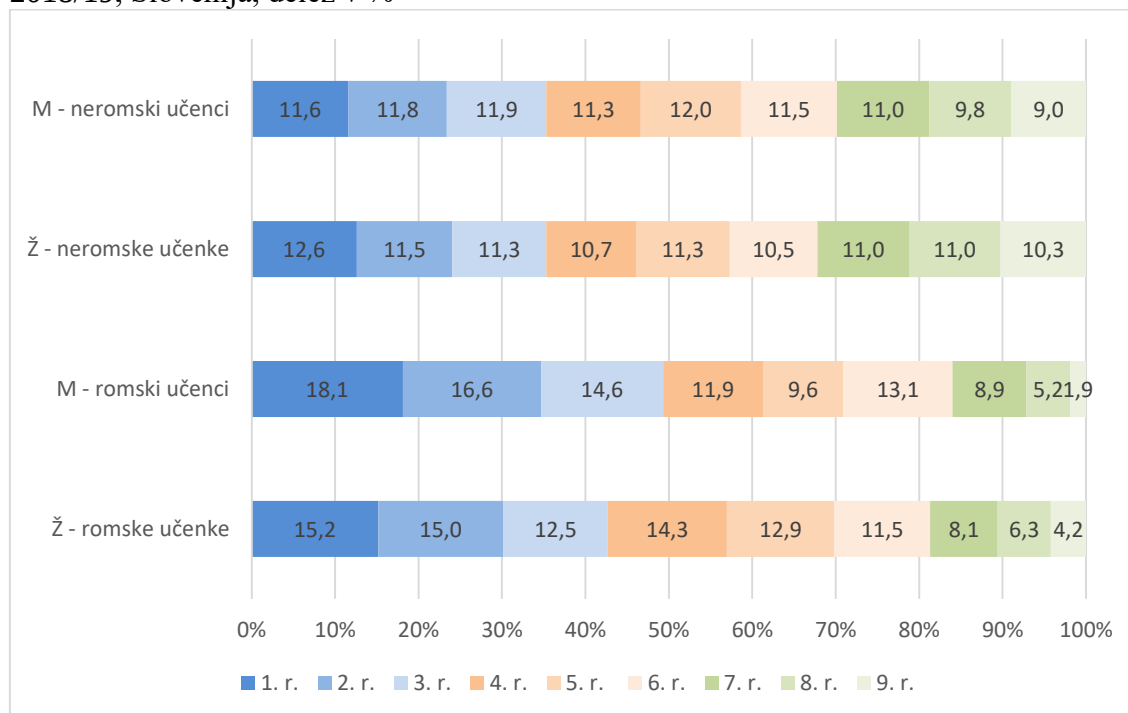
Graf 4: Porazdelitev neromskih in romskih učencev in učenk po razredih v šolskem letu 2016/17, Slovenija, delež v %

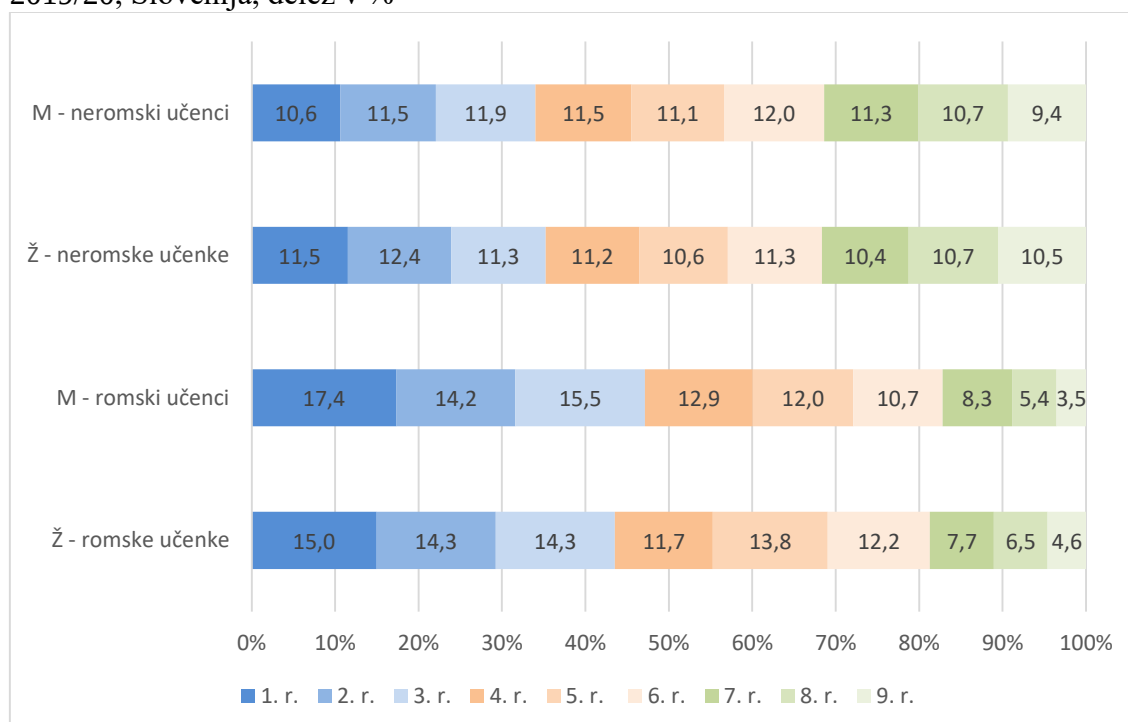
Graf 5: Porazdelitev neromskih in romskih učencev in učenk po razredih v šolskem letu 2017/18, Slovenija, delež v %

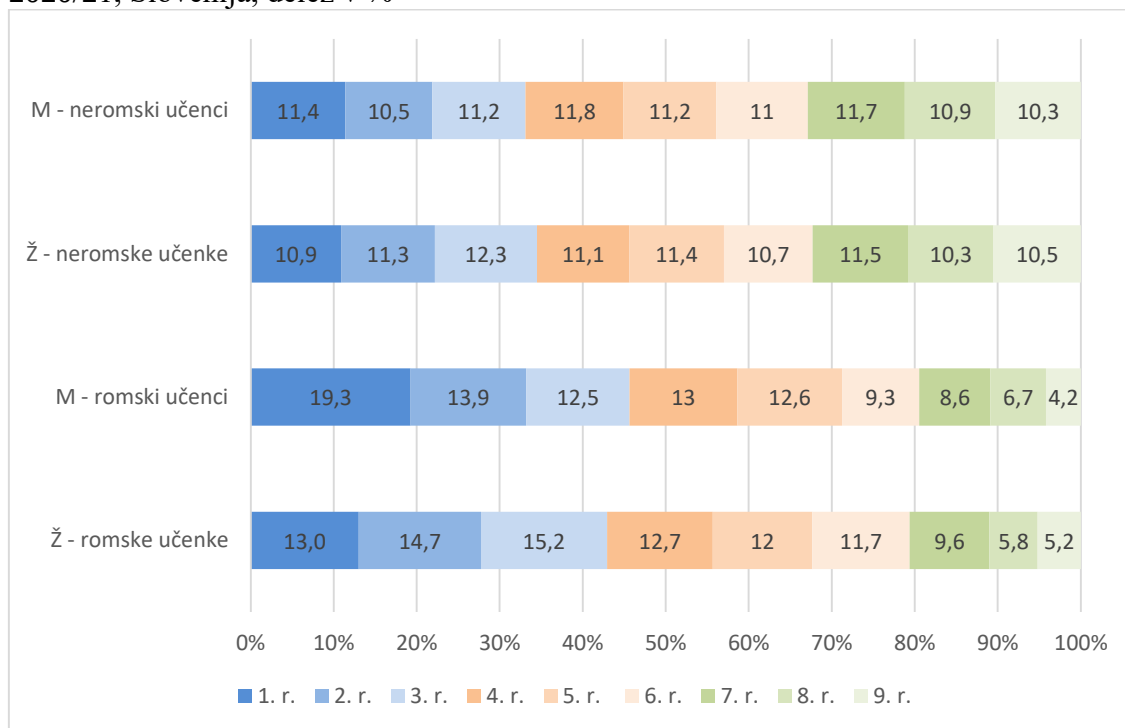
Graf 6: Porazdelitev neromskih in romskih učencev in učenk po razredih v šolskem letu 2018/19, Slovenija, delež v %

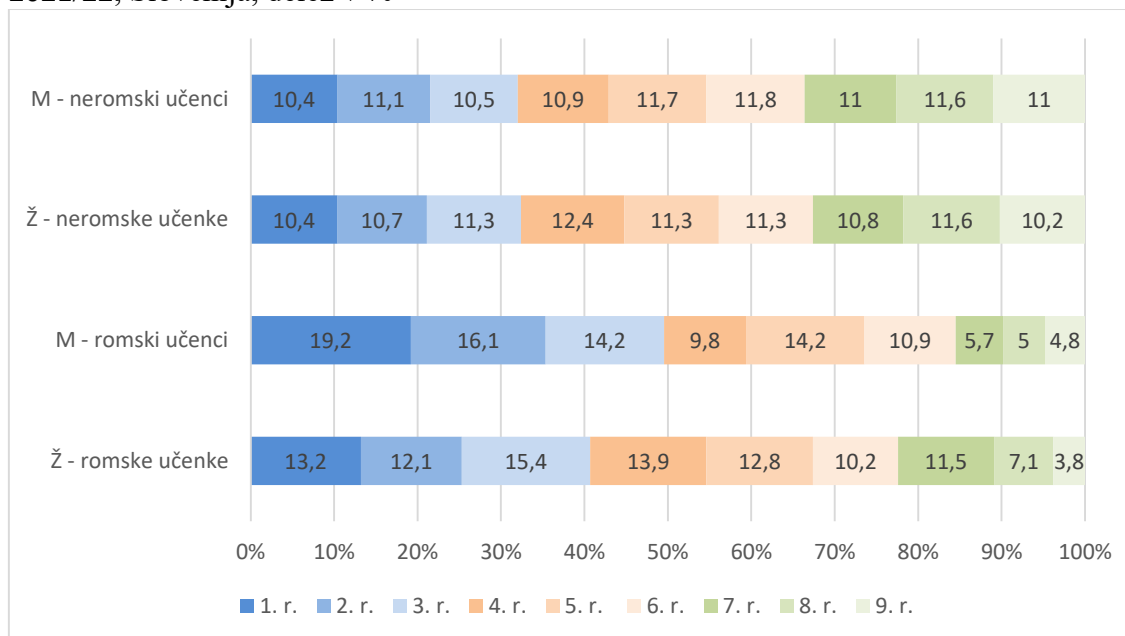
Graf 7: Porazdelitev neromskih in romskih učencev in učenk po razredih v šolskem letu 2019/20, Slovenija, delež v %

Graf 8: Porazdelitev neromskih in romskih učencev in učenk po razredih v šolskem letu 2020/21, Slovenija, delež v %

Graf 9: Porazdelitev neromskih in romskih učencev in učenk po razredih v šolskem letu 2021/22, Slovenija, delež v %

3. Delež ponavljalcev med romskimi in neromskimi učenci

Podatki o ponavljavcih prikazujejo **število oziroma delež učencev, ki ob koncu šolskega leta niso napredovali v višji razred**, in ne število učencev, ki so v tistem šolskem letu ponavljali razred.

Pri podatkih, prikazanih v nadaljevanju, je treba opozoriti na posebnost šolskega leta 2019/20, ko se je Slovenija prvič soočila z zaprtjem šol oziroma z uvedbo pouka na daljavo zaradi epidemije covida-19. Zaradi posebnih razmer so bili ob koncu tega šolskega leta po navodilih in priporočilih Zavoda Republike Slovenije za šolstvo⁸ ter Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport⁹ uveljavljeni milejši pogoji tako glede ocenjevanja kot tudi glede napredovanja učencev v višji razred. To se je odrazilo v občutnem zmanjšanju deleža ponavljavcev med romskimi učenci v primerjavi s predhodnimi šolskimi leti. Zmanjšal se je tudi delež ponavljavcev med neromskimi učenci, čeprav je pri tem treba omeniti, da je bil pri neromskih učencih ta delež v predhodnem šolskem letu (2018/19) neobičajno velik in se je v šolskem letu 2019/20 dejansko le vrnil nazaj na raven predhodnih šolskih let.¹⁰

3.1 Ponavljavci med romskimi in neromskimi učenci, po regijah

Primerjava deleža ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci pokaže, da je delež ponavljavcev med romskimi učenci v vseh proučevanih letih občutno večji kot med neromskimi učenci. Medtem ko se pri neromskih učencih delež ponavljavcev na ravni Slovenije (v izbranih OŠ) giblje med 0,6 in 1,2 %, se pri romskih učencih giblje med 19,8 in 33,5 %.

Opazimo lahko, da so se deleži ponavljavcev med romskimi učenci po prvem pandemijskem šolskem letu (2019/20), v katerem so bili ti deleži zaradi že omenjenih razlogov znatno nižji kot v predhodnih letih, v zadnjih dveh šolskih letih povečali in presegajo povprečje šolskih let pred pandemijo. Zlasti se je povečal delež ponavljavcev v prvi triadi (glej graf 17). Tudi pri neromskih učencih je prišlo do rahlega povečanja deleža ponavljavcev v zadnjih dveh letih, vendar odstopanje od povprečja šolskih let pred pandemijo ni tako veliko kot pri romskih učencih. To nakazuje, da so pandemijski ukrepi pustili hujše posledice na populaciji romskih učencev in da se je že prej obstoječi razkorak med romskimi in neromskimi učenci v izobraževanju še povečal.

Kažejo pa se tudi znatne razlike med severovzhodno (SV) in jugovzhodno (JV) Slovenijo. V SV Sloveniji je delež ponavljavcev med romskimi učenci bistveno manjši (giblje se med 9,9 in 16,3 %) od deleža ponavljavcev med romskimi učenci v JV Sloveniji (ki se giblje med 24,3 in 42,8 %). Pri tem je treba omeniti, da je delež ponavljavcev tudi med neromskimi učenci v SV Sloveniji manjši od deleža ponavljavcev v JV Sloveniji. V SV Sloveniji se ta delež giblje med 0,2 in 0,6 %, v JV Sloveniji pa med 0,8 in 1,9 %.

⁸ ZRSS - Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2020b. *Priporočila za izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa v osnovnih šolah, glasbenih šolah in šolah s prilagojenim programom*, https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Novice/Koronavirus-2020/Priporocila-Zavod-RS-za-solstvo_OS_GS_OSP.pdf (dostop 5. 10. 2021).

⁹ MIZŠ – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, 2020a. Sklep o ukrepih za nemoteno opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v osnovnih šolah v šolskem letu 2019/20, https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Novice/Koronavirus-13-3-20/sklep-ministrice_nemoteno-opravljanje-VIZ-dela-v-OS-2019_2020.pdf (dostop 4. 10. 2021).

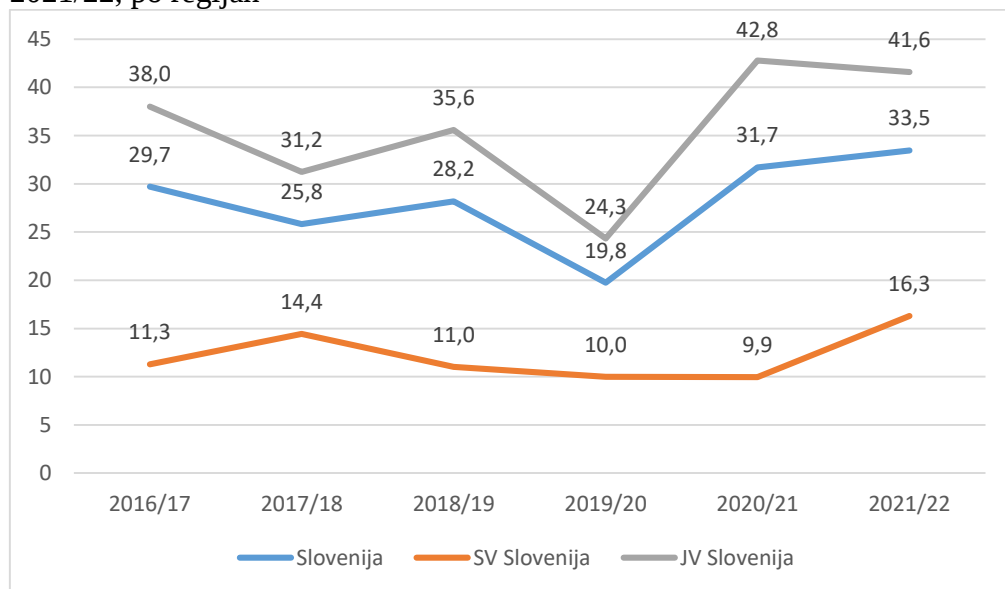
¹⁰ Več o tem glej v Bešter, R. in Pirc, J. 2021. Romski učenci in izobraževanje na daljavo v času epidemije covida-19. V K. Munda Hirnök & S. Novak Lukanovič (ur.) *Svet je postal drugačen: vpliv covida-19 na etnične manjšine in obmejni prostor v Sloveniji in sosednjih državah*. Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, 241–281.

Kot posebnost šolskega leta 2021/22 lahko omenimo, da je bil v tem letu v SV Sloveniji zabeležen največji delež ponavljavcev tako med romskimi kot med neromskimi učenci v zadnjih šestih letih (glej graf 13), medtem ko je v JV Sloveniji ta delež v šolskem letu 2021/22 v primerjavi s predhodnim šolskim letom nekoliko upadel (glej graf 14).

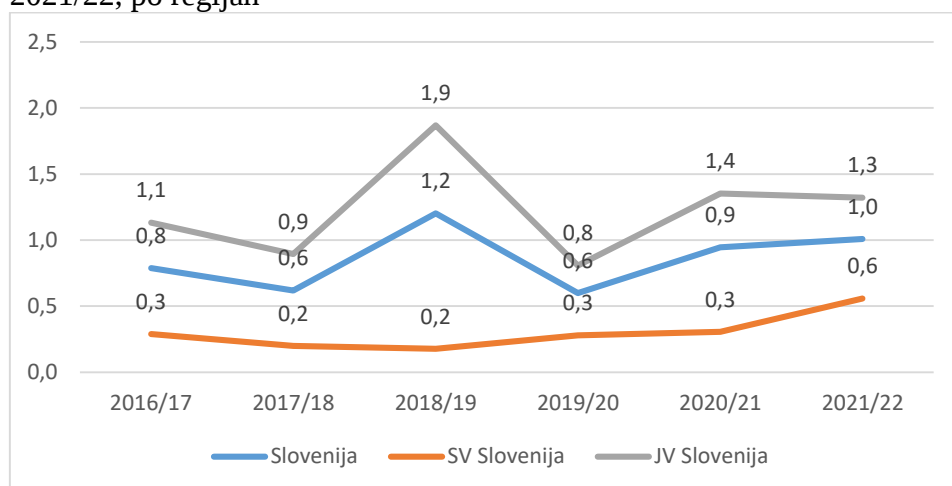
Tabela 5: Število in delež ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2021/22, po regijah

šolsko leto		romski učenci			neromski učenci		
		Slovenija	SV Slovenija	JV Slovenija	Slovenija	SV Slovenija	JV Slovenija
2016/17	št.	338	40	298	86	13	73
	%	29,7	11,3	38,0	0,8	0,3	1,1
2017/18	št.	289	52	237	70	9	61
	%	25,8	14,4	31,2	0,6	0,2	0,9
2018/19	št.	306	36	270	139	7	132
	%	28,2	11,0	35,6	1,2	0,2	1,9
2019/20	št.	223	36	187	70	13	57
	%	19,8	10,0	24,3	0,6	0,3	0,8
2020/21	št.	368	39	329	112	14	98
	%	31,7	9,9	42,8	0,9	0,3	1,4
2021/22	št.	364	57	271	115	26	89
	%	33,5	16,3	41,6	1,0	0,6	1,3

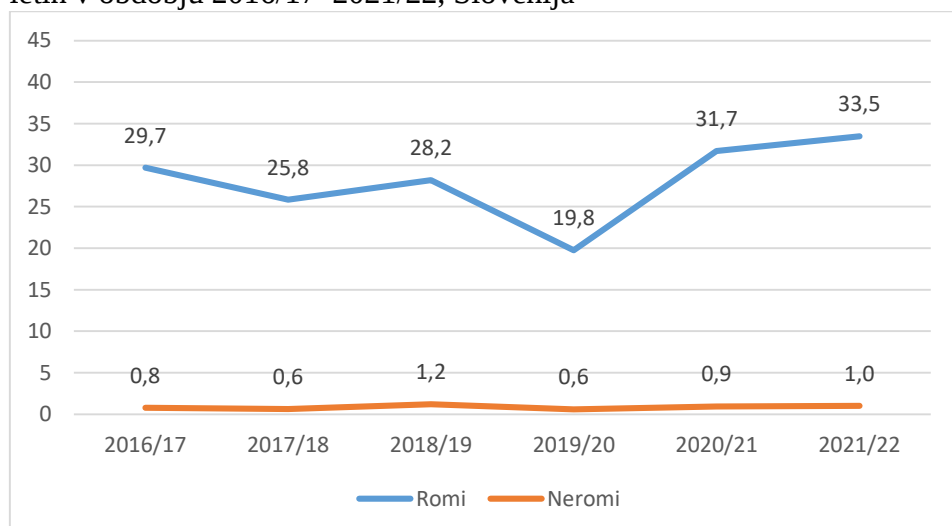
Graf 10: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi učenci po šolskih letih v obdobju 2016/17–2021/22, po regijah

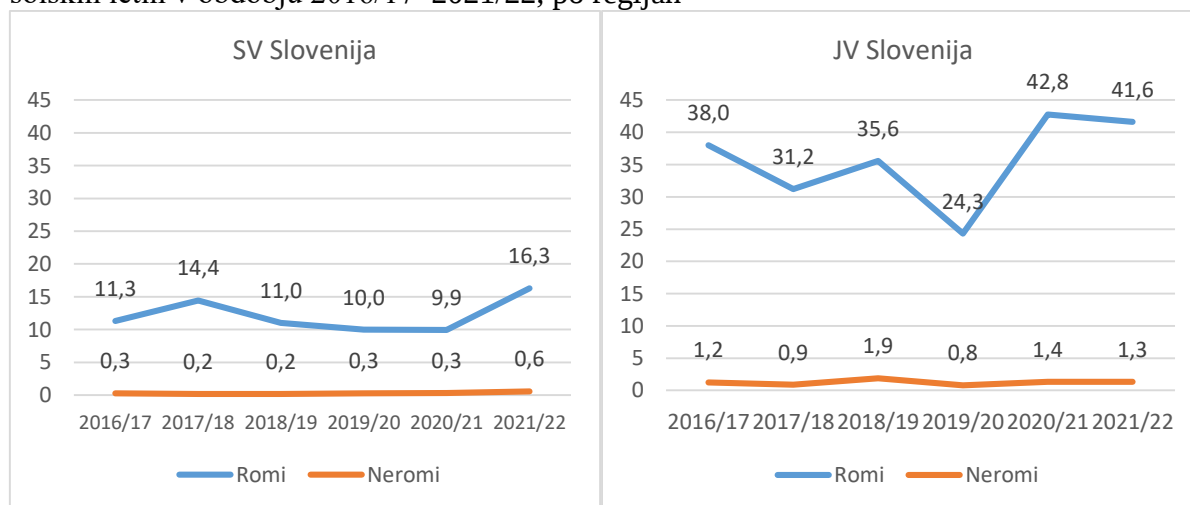
Graf 11: Delež (v %) ponavljavcev med neromskimi učenci po šolskih letih v obdobju 2016/17–2021/22, po regijah

Graf 12: Primerjava deleža (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci po šolskih letih v obdobju 2016/17–2021/22, Slovenija

Grafa 13 in 14: Primerjava deleža (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci po šolskih letih v obdobju 2016/17–2021/22, po regijah

V nadaljevanju bomo analizirali in prikazali delež ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci na dva načina:

- Prvi način (podpoglavje 3.2) bo prikazoval, kako so vsi (romski oz. neromski) ponavljavci v posameznem šolskem letu razporejeni po posameznih razredih – torej, kolikšen delež od vseh ponavljavcev med romskimi/neromskimi učenci v določenem šolskem letu je bil v 1. razredu, kolikšen v 2. razredu in tako naprej vse do 9. razreda. Seštevek deležev ponavljavcev v vseh razredih, od 1. do 9. razreda, je 100 %.
- Drugi način (podpoglavja 3.3–3.5) bo prikazoval, kolikšen je delež ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci znotraj posameznega razreda – če je npr. v 1. razredu 10 romskih učencev, kolikšen delež med njimi je ponavljavcev. Deleži bodo prikazani po posameznih razredih in šolskih letih. V vsakem razredu je seštevek deleža ponavljavcev in deleža neponavljavcev 100 %.

3.2 Razporeditev ponavljavcev po razredih, po posameznih šolskih letih

Primerjava razporeditve ponavljavcev po razredih (torej deleža ponavljavcev v posameznem razredu od vseh ponavljavcev v vseh razredih skupaj) po posameznih šolskih letih pokaže velike razlike med romskimi in neromskimi učenci – med Romi je veliko več ponavljavcev v prvi in drugi triadi, pri Neromih pa je večina ponavljavcev v tretji triadi. To seveda ni presenetljivo glede na dejstvo, da precejšen delež romskih učencev zaključi osnovnošolsko obveznost že v 6. ali 7. razredu in je zato Romov v zadnjih treh razredih precej manj kot v nižjih razredih (glej tudi grafe 4–9). Tudi ponavljavcev je zato v teh razredih manj.

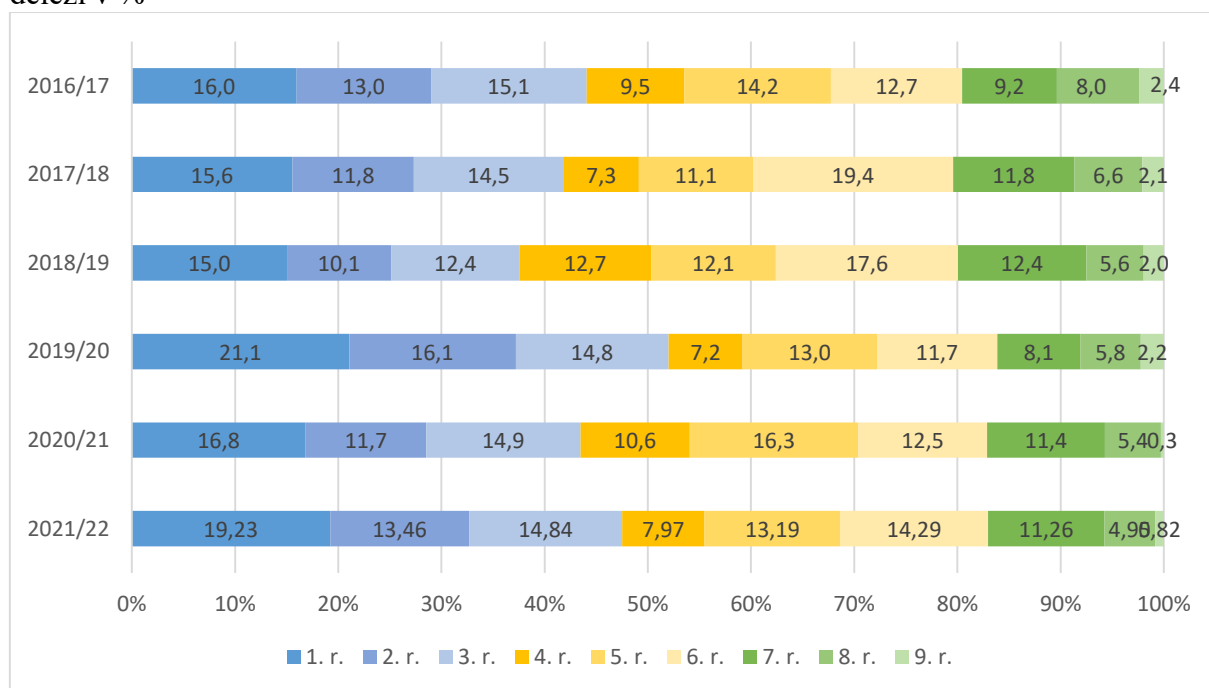
Tabela 6: Porazdelitev ponavljavcev po razredih, romski in neromski učenci, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2021/22, Slovenija

šolsko leto	skupina		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	skupaj
2016/17	Romi	št.	54	44	51	32	48	43	31	27	8	338
		%	16,0	13,0	15,1	9,5	14,2	12,7	9,2	8,0	2,4	100
	Neromi	št.	4	3	6	6	2	16	25	15	9	86
		%	4,7	3,5	7,0	7,0	2,3	18,6	29,1	17,4	10,5	100
2017/18	Romi	št.	45	34	42	21	32	56	34	19	6	289
		%	15,6	11,8	14,5	7,3	11,1	19,4	11,8	6,6	2,1	100
	Neromi	št.	3	8	2	9	4	10	15	14	5	70
		%	4,3	11,4	2,9	12,9	5,7	14,3	21,4	20,0	7,1	100
2018/19	Romi	št.	46	31	38	39	37	54	38	17	6	306
		%	15,0	10,1	12,4	12,7	12,1	17,6	12,4	5,6	2,0	100
	Neromi	št.	5	5	11	5	10	18	33	40	12	139
		%	3,6	3,6	7,9	3,6	7,2	12,9	23,7	28,8	8,6	100
2019/20	Romi	št.	47	36	33	16	29	26	18	13	5	223
		%	21,1	16,1	14,8	7,2	13,0	11,7	8,1	5,8	2,2	100
	Neromi	št.	9	3	16	6	9	5	9	11	2	70
		%	12,9	4,3	22,9	8,6	12,9	7,1	12,9	15,7	2,9	100
2020/21	Romi	št.	62	43	55	39	60	46	42	20	1	368
		%	16,8	11,7	14,9	10,6	16,3	12,5	11,4	5,4	0,3	100
	Neromi	št.	5	4	10	13	5	19	21	19	16	112
		%	4,5	3,6	8,9	11,6	4,5	17,0	18,8	17,0	14,3	100
2021/22	Romi	št.	70	49	54	29	48	52	41	18	3	364
		%	19,23	13,46	14,84	7,97	13,19	14,29	11,26	4,95	0,82	100
	Neromi	št.	7	6	16	7	4	19	21	32	3	115
		%	6,09	5,22	13,91	6,09	3,48	16,52	18,26	27,83	2,61	100

Kljub temu da je med romskimi učenci najmanj ponavljavcev v zadnji triadi, pa je znotraj posameznih razredov v tej triadi delež ponavljavcev med romskimi učenci večji kot znotraj posameznih razredov v prvi in drugi triadi. Kot bo prikazano v nadaljevanju (tabela 7), je dejansko delež ponavljavcev med romskimi učenci znotraj posameznega razreda običajno največji v 6., 7. in 8. razredu.

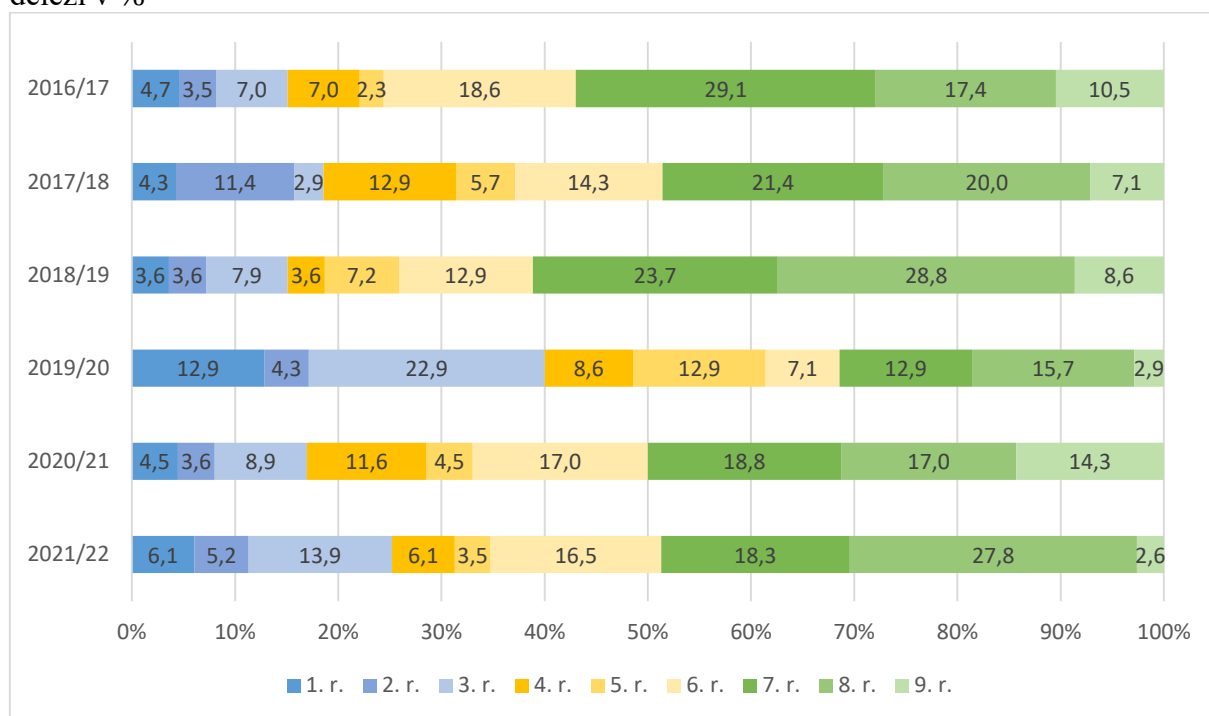
Iz grafov 15 in 16 je razvidno, da se je v prvem pandemijskem šolskem letu (2019/20) tako pri romskih kot neromskih učencih povečal delež ponavljavcev v prvi triadi v primerjavi z drugo in tretjo triado. Pri neromskih učencih je bil ta porast deleža še bolj izrazit. Iz tega bi lahko sklepali, da sta v prvih letih šolanja pomoč učiteljev in njihov osebni stik z učenci, ki sta bila v šolskem letu 2019/20 zaradi pandemijskih ukrepov in pouka na daljavo močno okrnjena, še kako pomembna za uspeh in napredovanje otrok v šolskem sistemu.

Graf 15: Porazdelitev ponavljavcev po razredih, romski učenci, 2016/17–2021/22, Slovenija, deleži v %

Pri neromskih učencih je delež ponavljavcev običajno največji v zadnji triadi OŠ. Glede na to, da število neromskih učencev v zadnji triadi ne odstopa bistveno od števila neromskih učencev v prvi oziroma drugi triadi, predvidevamo, da je večji delež ponavljavcev v tretji triadi predvsem posledica večje zahtevnosti in kompleksnosti šolske snovi v tem obdobju v primerjavi s predhodnimi razredi.

Graf 16: Porazdelitev ponavljavcev po razredih, neromski učenci, 2016/17–2021/22, Slovenija, deleži v %

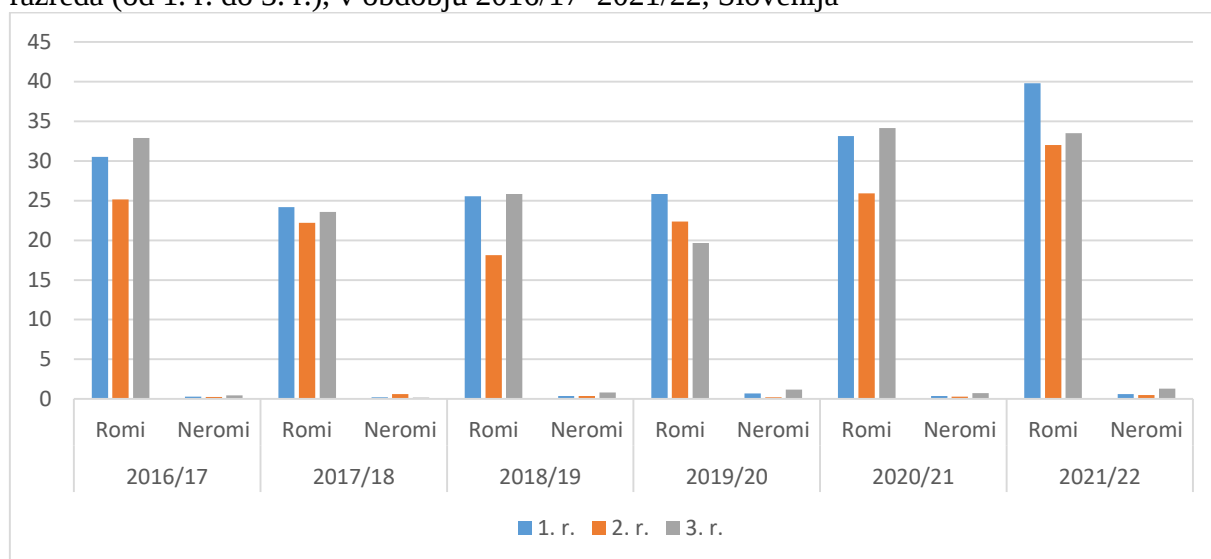
3.3 Delež ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci znotraj posameznih razredov, po posameznih šolskih letih

V tem delu poročila je prikazan delež ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci znotraj posameznega razreda – torej, kolikšen delež učencev (romskih ali neromskih) iz posameznega razreda ni uspešno zaključil razreda.

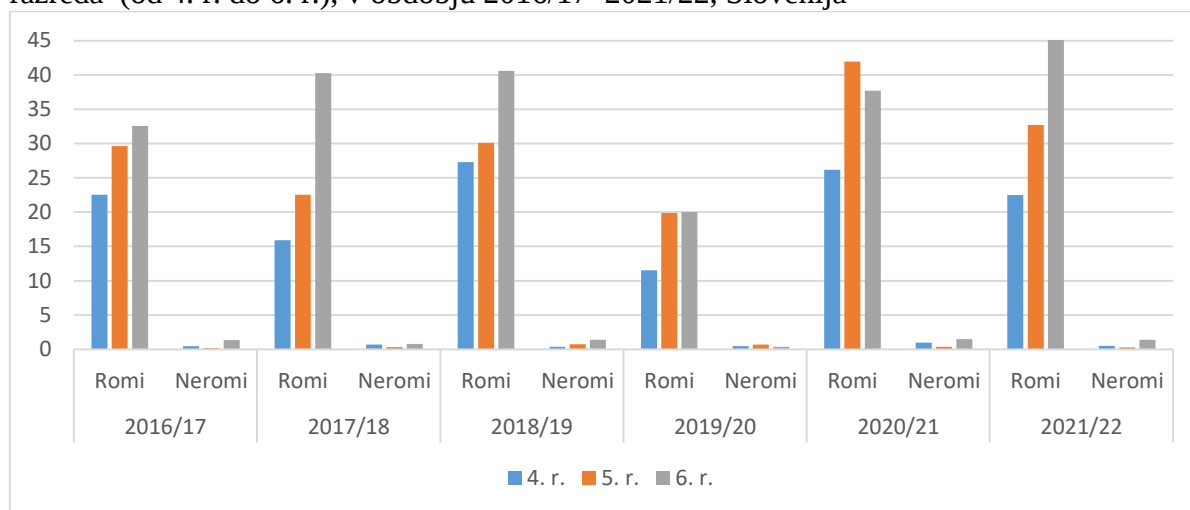
Tabela 7: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci, znotraj posameznih razredov, v obdobju 2016/17–2021/22, Slovenija

šolsko leto	skupina	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.
2016/17	Romi	30,5	25,1	32,9	22,5	29,6	32,6	37,3	40,3	11,6
	Neromi	0,3	0,2	0,5	0,5	0,2	1,4	2,2	1,3	0,8
2017/18	Romi	24,2	22,2	23,6	15,9	22,5	40,3	36,2	35,8	11,9
	Neromi	0,2	0,6	0,2	0,7	0,3	0,8	1,3	1,2	0,4
2018/19	Romi	25,6	18,1	25,9	27,3	30,1	40,6	41,3	27,0	17,6
	Neromi	0,4	0,4	0,8	0,4	0,7	1,4	2,6	3,3	1,1
2019/20	Romi	25,8	22,4	19,6	11,5	19,9	20,0	20,0	19,4	10,9
	Neromi	0,7	0,2	1,2	0,5	0,7	0,4	0,7	0,9	0,2
2020/21	Romi	33,2	25,9	34,2	26,2	42,0	37,7	39,6	27,8	1,8
	Neromi	0,4	0,3	0,7	1,0	0,4	1,5	1,5	1,5	1,3
2021/22	Romi	39,8	32,0	33,5	22,5	32,7	45,2	43,6	27,3	6,4
	Neromi	0,6	0,5	1,3	0,5	0,3	1,4	1,7	2,4	0,3

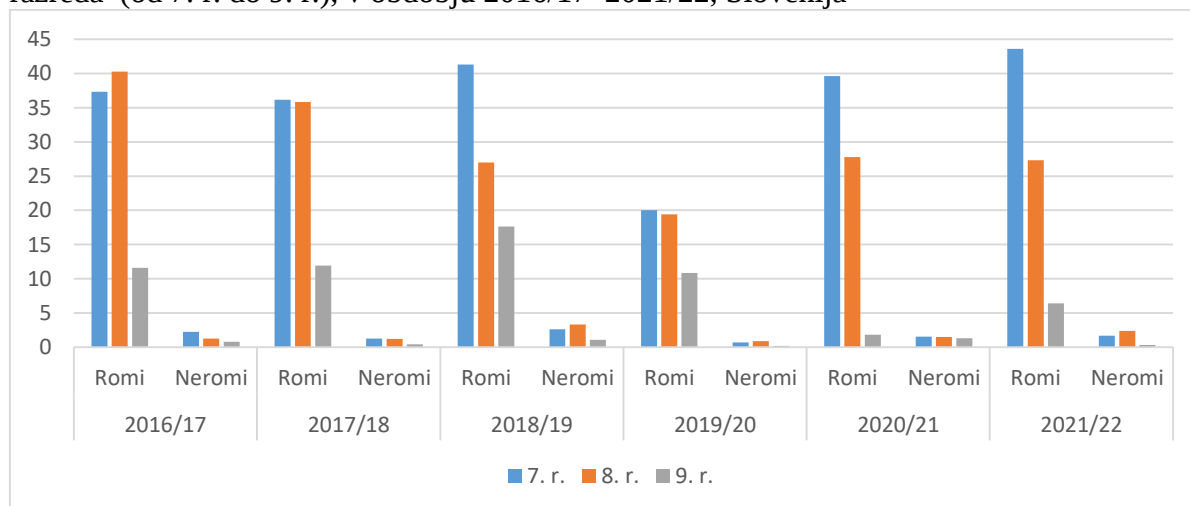
Graf 17: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci, znotraj posameznega razreda (od 1. r. do 3. r.), v obdobju 2016/17–2021/22, Slovenija

Graf 18: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci, znotraj posameznega razreda (od 4. r. do 6. r.), v obdobju 2016/17–2021/22, Slovenija

Graf 19: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci, znotraj posameznega razreda (od 7. r. do 9. r.), v obdobju 2016/17–2021/22, Slovenija

3.4 Ponavljavci med romskimi in neromskimi učenci po spolu in po razredih, po posameznih šolskih letih

Iz primerjave podatkov o ponavljavcih po spolu (glej tabele 8–13 in grafe 20–25 spodaj) lahko izpostavimo dva bistvena zaključka (poleg občutno večjega deleža ponavljavcev med romskimi kot med neromskimi učenci, kar smo obravnavali že zgoraj):

- Pri neromskih učencih ni bistvenih razlik med spoloma glede ponavljanja razredov, pri romskih učencih pa obstajajo razlike in sicer je delež ponavljavcev običajno večji med fanti kot med dekleti.
- Pri neromskih učencih in učenkah je delež ponavljavcev približno konstanten v vseh razredih in skozi vsa proučevana šolska leta, pri romskih učencih in učenkah pa precej močno niha tako med razredi kot med šolskimi leti.

Tabela 8: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci po spolu in po razredih, šolsko leto 2016/17, Slovenija

učenci	spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	skupaj
Neromi	M	št.	2	3	3	6	2	9	16	11	7	59
		%	0,3	0,5	0,4	0,9	0,3	1,6	2,9	1,8	1,3	1,0
	Ž	št.	2	0	3	0	0	7	9	4	2	27
		%	0,3	0,0	0,5	0,0	0,0	1,2	1,6	0,7	0,4	0,5
Romi	M	št.	36	25	30	10	23	23	15	21	4	187
		%	35,0	30,1	40,0	14,9	28,8	35,9	44,1	63,6	16,7	33,2
	Ž	št.	18	19	21	22	25	20	16	6	4	151
		%	24,3	20,7	26,3	29,3	30,5	29,4	32,7	17,6	19,0	26,3

Tabela 9: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci po spolu in po razredih, šolsko leto 2017/18, Slovenija

učenci	spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	skupaj
Neromi	M	št.	3	6	2	4	4	7	10	8	5	49
		%	0,4	0,9	0,3	0,6	0,6	1,0	1,7	1,4	0,9	0,8
	Ž	št.	0	2	0	5	0	3	5	6	0	21
		%	0,0	0,3	0,0	0,8	0,0	0,5	0,8	1,0	0,0	0,8
Romi	M	št.	26	18	22	12	13	28	19	10	3	151
		%	28,0	22,0	25,0	23,1	18,3	41,2	44,2	50,0	21,4	28,4
	Ž	št.	19	16	20	9	19	28	15	9	3	138
		%	20,4	22,5	22,2	11,3	26,8	39,4	29,4	27,3	10,7	23,5

Tabela 10: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci po spolu in po razredih, šolsko leto 2018/19, Slovenija

učenci	spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	skupaj
Neromi	M	št.	4	4	3	4	5	12	14	31	7	84
		%	0,6	0,6	0,4	0,6	0,7	1,7	2,1	5,3	1,3	1,4
	Ž	št.	1	1	8	1	5	6	19	9	5	55
		%	0,1	0,2	1,3	0,2	0,8	1,0	3,1	1,5	0,9	1,0
Romi	M	št.	27	17	21	19	20	27	20	8	0	159
		%	28,7	19,8	27,6	30,6	40,0	39,7	43,5	29,6	0,0	30,6
	Ž	št.	19	14	17	20	17	27	18	9	6	147
		%	22,1	16,5	23,9	24,7	23,3	41,5	39,1	25,0	25,0	25,9

Tabela 11: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci po spolu in po razredih, šolsko leto 2019/20, Slovenija

učenci	spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	skupaj
Neromi	M	št.	4	1	11	5	4	2	6	5	2	40
		%	0,6	0,1	1,5	0,7	0,6	0,3	0,9	0,8	0,4	0,7
	Ž	št.	5	2	5	1	5	3	3	6	0	30
		%	0,8	0,3	0,8	0,2	0,8	0,5	0,5	1,0	0,0	0,5
Romi	M	št.	30	22	16	10	12	11	10	6	3	120
		%	31,9	28,6	19,0	14,3	18,5	19,0	22,2	20,7	15,8	22,2
	Ž	št.	17	14	17	6	17	15	8	7	2	103
		%	19,3	16,7	20,2	8,7	21,0	20,8	17,8	18,4	7,4	17,5

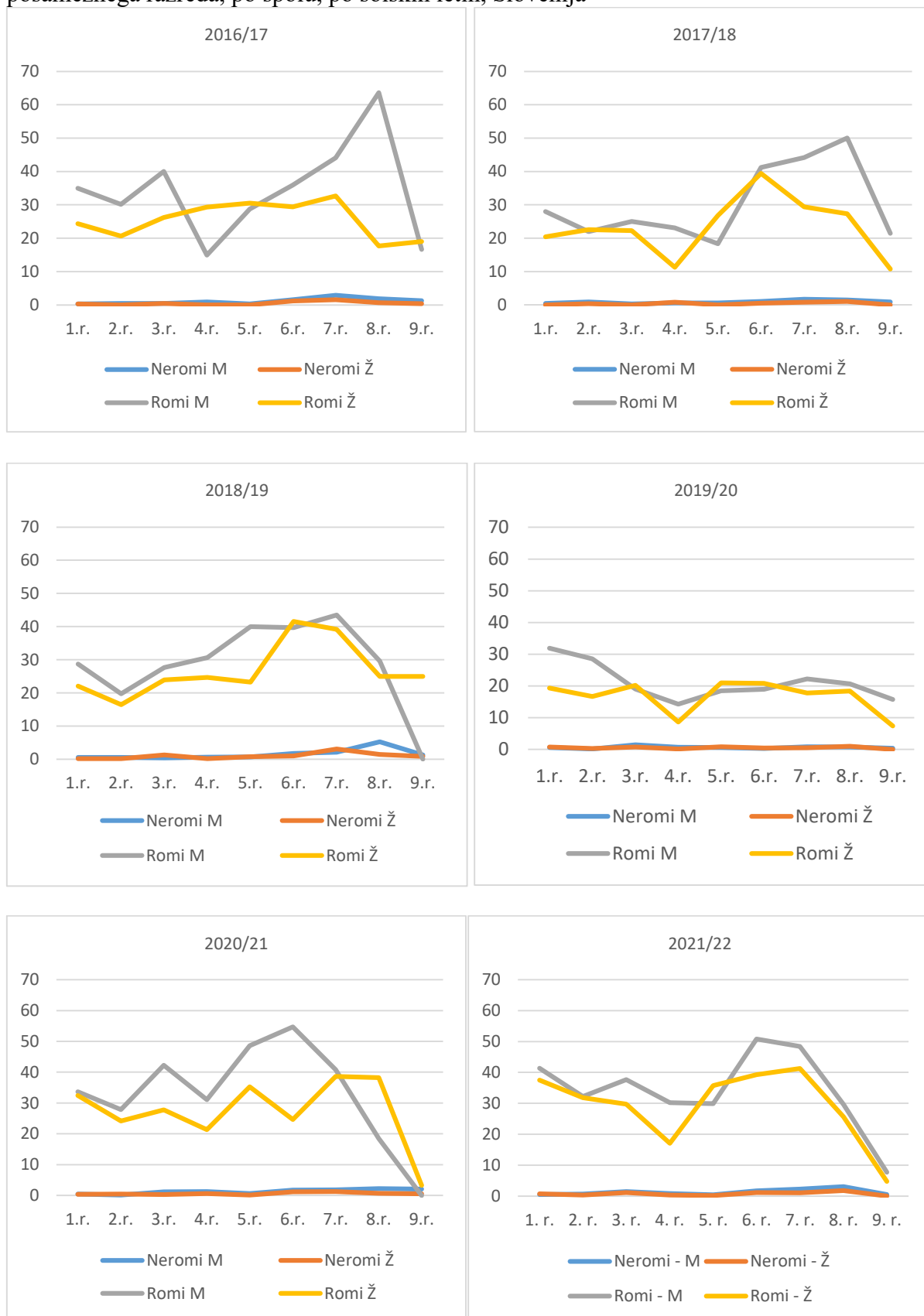
Tabela 12: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci po spolu in po razredih, šolsko leto 2020/21, Slovenija

učenci	spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	skupaj
Neromi	M	št.	3	1	8	9	4	12	13	15	13	78
		%	0,4	0,2	1,1	1,2	0,6	1,8	1,8	2,2	2,0	1,3
	Ž	št.	2	3	2	4	1	7	8	4	3	34
		%	0,3	0,5	0,3	0,6	0,2	1,2	1,2	0,7	0,5	0,6
Romi	M	št.	37	22	30	23	35	29	20	7	0	203
		%	33,6	27,8	42,3	31,1	48,6	54,7	40,8	18,4	0,0	35,6
	Ž	št.	25	21	25	16	25	17	22	13	1	165
		%	32,5	24,1	27,8	21,3	35,2	24,6	38,6	38,2	3,2	27,9

Tabela 13: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci po spolu in po razredih, šolsko leto 2021/22, Slovenija

učenci	spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	skupaj
Neromi	M	št.	3	4	9	5	3	12	15	21	3	75
		%	0,5	0,6	1,4	0,8	0,4	1,7	2,3	3,1	0,5	1,3
	Ž	št.	4	2	7	2	1	7	6	11	0	40
		%	0,7	0,3	1,1	0,3	0,2	1,1	1,0	1,7	0,0	0,7
Romi	M	št.	43	28	29	16	23	30	15	8	2	194
		%	41,3	32,2	37,7	30,2	29,9	50,8	48,4	29,6	7,7	35,9
	Ž	št.	27	21	25	13	25	22	26	10	1	170
		%	37,5	31,8	29,8	17,1	35,7	39,3	41,3	25,6	4,8	31,1

Grafi 20–25: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci znotraj posameznega razreda, po spolu, po šolskih letih, Slovenija

3.5 Ponavljavci med romskimi in neromskimi učenci od 6. do 9. razreda, po posameznih šolskih letih

Glede na to, da je delež ponavljavcev znotraj posameznih razredov med romskimi učenci največji v 6., 7. in 8. razredu, bomo v nadaljevanju podrobneje prikazali primerjavo deležev ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci (po spolu) v teh treh razredih po posameznih šolskih letih, dodali pa bomo še podatke za 9. razred kot zaključni razred osnovne šole. Kot bo razvidno iz prikazanih podatkov, se delež ponavljavcev tako med romskimi kot med neromskimi učenci v 9. razredu občutno zmanjša, kar kaže na to, da se največja selekcija dogaja od 6. do 8. razreda. Tisti, ki jim uspe priti do 9. razreda, pa v precej večjem deležu ta razred tudi uspešno zaključijo.

Tabela 14: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci v 6. razredu OŠ v obdobju od 2016/17 do 2021/22, Slovenija, po spolu

		2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
M - neromski učenci	št.	9	7	12	2	12	12
	%	1,6	1,0	1,7	0,3	1,8	1,7
Ž - neromske učenke	št.	7	3	6	3	7	7
	%	1,2	0,5	1,0	0,5	1,2	1,1
M - romski učenci	št.	23	28	27	11	29	30
	%	35,9	41,2	39,7	19,0	54,7	50,8
Ž - romske učenke	št.	20	28	27	15	17	22
	%	29,4	39,4	41,5	20,8	24,6	39,3

Graf 26: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci v 6. razredu OŠ v obdobju od 2016/17 do 2020/22, Slovenija, po spolu

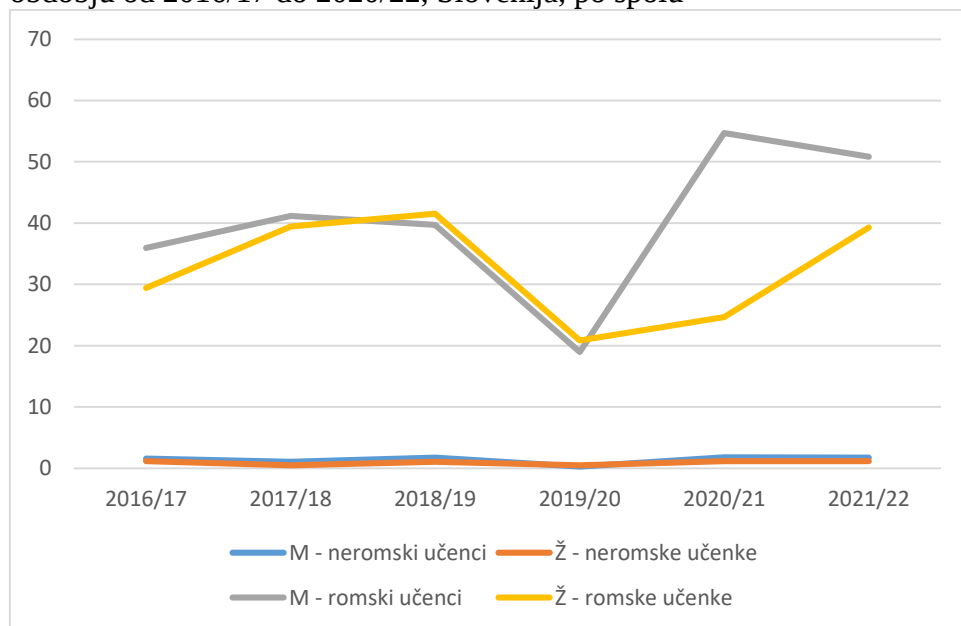

Tabela 15: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci v 7. razredu OŠ v obdobju od 2016/17 do 2021/22, Slovenija, po spolu

		2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
M - neromski učenci	št.	16	10	14	6	13	15
	%	2,9	1,7	2,1	0,9	1,8	2,3
Ž - neromske učenke	št.	9	5	19	3	8	6
	%	1,6	0,8	3,1	0,5	1,2	1,0
M - romski učenci	št.	15	19	20	10	20	15
	%	44,1	44,2	43,5	22,2	40,8	48,4
Ž - romske učenke	št.	16	15	18	8	22	26
	%	32,7	29,4	39,1	17,8	38,6	41,3

Graf 27: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci v 7. razredu OŠ v obdobju od 2016/17 do 2021/22, Slovenija, po spolu

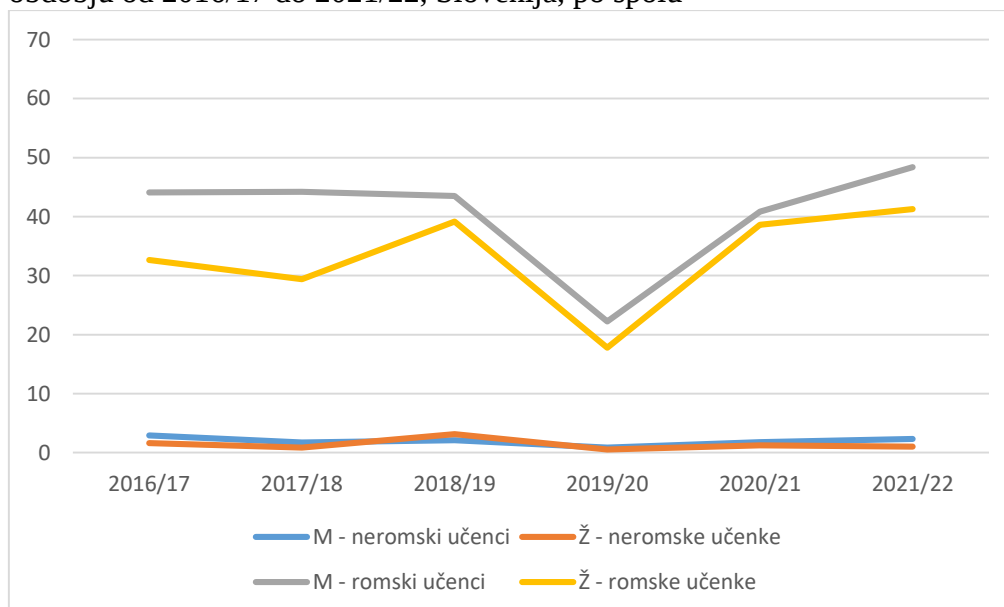

Tabela 16: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci v 8. razredu OŠ v obdobju od 2016/17 do 2021/22, Slovenija, po spolu

		2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
M - neromski učenci	št.	11	8	31	5	15	21
	%	1,8	1,4	5,3	0,8	2,2	3,1
Ž - neromske učenke	št.	4	6		6	4	11
	%	0,7	1,0	1,5	1,0	0,7	1,7
M - romski učenci	št.	21	10	8	6	7	8
	%	63,6	50,0	29,6	20,7	18,4	29,6
Ž - romske učenke	št.	6	9	9	7	13	10
	%	17,6	27,3	25,0	18,4	38,2	25,6

Graf 28: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci v 8. razredu OŠ v obdobju od 2016/17 do 2021/22, Slovenija, po spolu

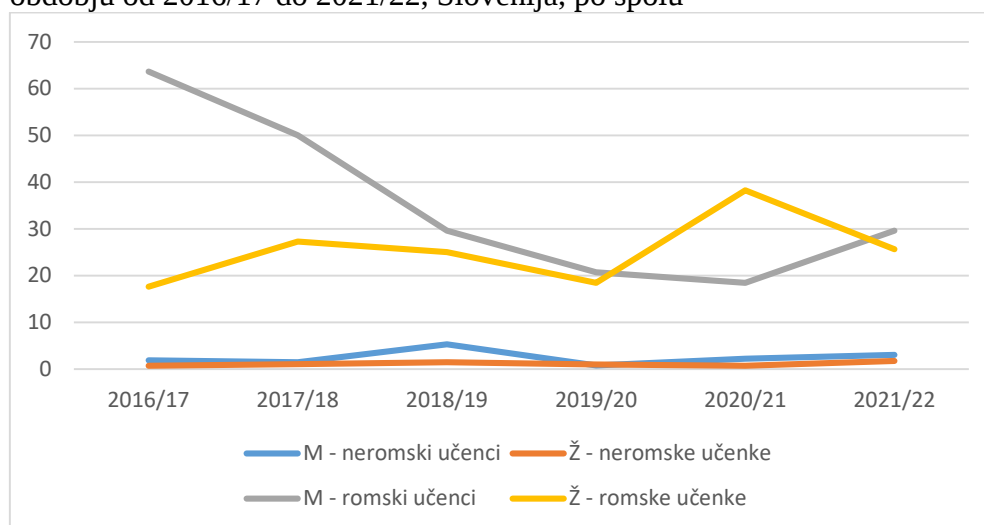
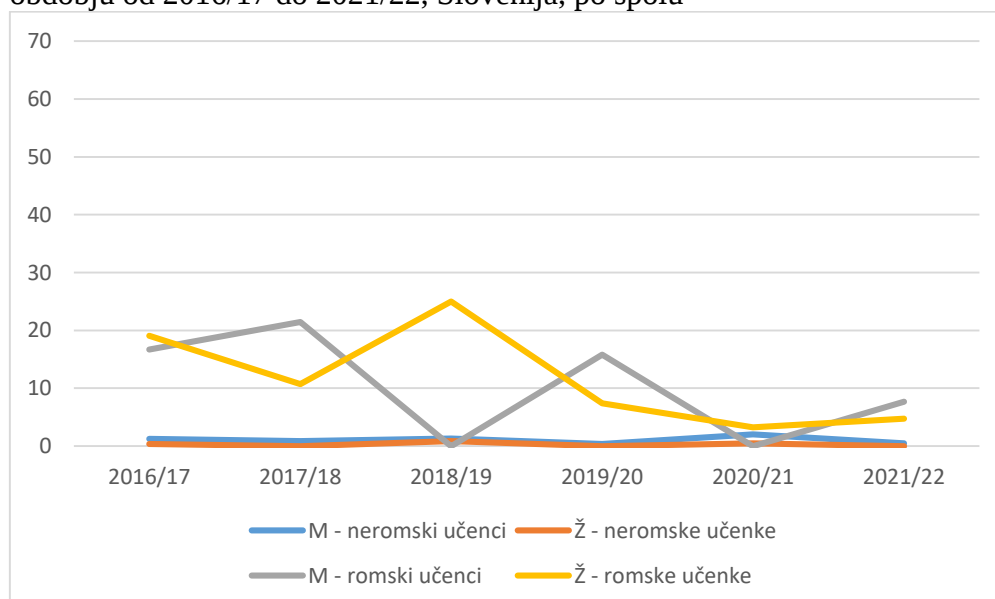

Tabela 17: Število in delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci v 9. razredu OŠ v obdobju od 2016/17 do 2021/22, Slovenija, po spolu

		2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
M - neromski učenci	št.	7	5	7	2	13	3
	%	1,3	0,9	1,3	0,4	2,0	0,5
Ž - neromske učenke	št.	2	0	5	0	3	0
	%	0,4	0,0	0,9	0,0	0,5	0,0
M - romski učenci	št.	4	3	0	3	0	2
	%	16,7	21,4	0,0	15,8	0,0	7,7
Ž - romske učenke	št.	4	3	6	2	1	1
	%	19,0	10,7	25,0	7,4	3,2	4,8

Graf 29: Delež (v %) ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci v 9. razredu OŠ v obdobju od 2016/17 do 2021/22, Slovenija, po spolu

4. Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo posamične razrede

To poglavje prikazuje, kolikšen delež romskih učencev uspešno zaključi 6. oziroma 7. ali 9. razred osnovne šole. Izračun teh deležev je pomemben predvsem v luči dejstva, da sta osip in delež ponavljavcev med romskimi osnovnošolci, zlasti na JV Slovenije, zelo velika, zato nas zanima, kolikšnemu deležu izmed njih se uspe prebiti do višjih razredov OŠ in te tudi uspešno zaključiti. Na 6. razred se osredotočamo zato, ker uspešno zaključen 6. razred pomeni zaključeno raven ISCED 1 po mednarodni klasifikaciji izobraževanja. Uspešno zaključen 7. razred je pomemben zato, ker je to najnižji zahtevani pogoj za vpis na srednješolske programe – in sicer na nižje poklicno izobraževanje, ki traja dve do tri leta. Za učence, ki uspešno zaključijo 9. razred, pa seveda velja, da so uspešno zaključili celotno OŠ in imajo s tem izpolnjen pogoj za vpis na različne vrste srednješolskih programov, zaradi česar smo ugotavljali še delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 9. razred.

Pri izračunu deleža romskih učencev, ki uspešno zaključijo omenjene razrede OŠ, smo uporabili anonimizirane podatke o romskih učencih, ki so nam jih posredovale izbrane OŠ za obdobje šestih šolskih let (od 2016/17 do 2021/22), ter podatke iz baze Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) o romskih učencih v posameznih razredih OŠ v obdobju pred šolskim letom 2016/17. Natančnega deleža romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6. oziroma 7. ali 9. razred, v primerjavi z ostalimi učenci, iz podatkov, ki so nam na voljo, ne moremo izračunati. Za takšen izračun bi morali spremljati vsakega učenca posebej skozi celotno obdobje njegovega osnovnošolskega izobraževanja, česar pa dani podatki ne omogočajo. Ravno tako podatkovna baza MIZŠ ne vključuje podatkov o spolu romskih učencev, zato pri analizah nismo mogli upoštevati tudi te spremenljivke.¹¹

Iz podatkov, s katerimi razpolagamo, smo izračunali približek deleža romskih učencev, ki so v posameznih šolskih letih v obdobju od 2016/17 do 2021/22 uspešno zaključili 6., oziroma 7. ali 9. razred OŠ. Pri tem smo upoštevali število romskih učencev, ki so v posameznem šolskem letu uspešno zaključili enega od omenjenih razredov, in izračunali, kolikšen delež je to od števila vseh romskih otrok, ki so¹² pred petimi oziroma šestimi ali osmimi leti obiskovali 1. razred. Pri tem je treba upoštevati, da določeno število šesto- oziroma sedmo- ali devetošolcev zaradi predhodnega ponavljanja razredov lahko pripada tudi kakšni drugi (starejši) generaciji. Do razlik med začetnim številom vpisanih v 1. razred in številom tistih, ki so po petih letih v 6. razredu ali po šestih v 7. oziroma po osmih letih v 9. razredu, pa lahko pride tudi zaradi selitev.¹³ Nobene od teh dinamik iz podatkov ne moremo natančno razbrati. Da bi omilili vpliv omenjenih dejavnikov, zlasti ponavljanja razredov, na delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6., 7. ali 9. razred, smo na koncu izračunali še šestletno povprečje tega deleža (za obdobje od šolskega leta 2016/17 do 2021/22).

¹¹ Izjema velja za učence, ki so v šolskem letu 2021/22 uspešno zaključili 6. razred, za katere smo lahko izračunali tudi deleže in števila glede na spol, saj podatke o teh učencih, ki so pred 5. leti obiskovali 1. razred, že imamo v lastni podatkovni bazi. Seveda pa teh izračunov zaradi pomanjkanja tovrstnih podatkov ne moremo primerjati s predhodnimi šolskimi leti.

¹² Npr., za romske učence, ki so v šolskem letu 2020/21 obiskovali 6. razred, predvidevamo, da so pet let pred tem, v šolskem letu 2016/17, obiskovali 1. razred.

¹³ Zaradi tega lahko – sicer v zelo redkih primerih – vrednosti kazalnika o deležu romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. (oz. 7. ali 9.) razred, glede na število vseh Romov, ki so bili pred 5. (oz. 6. ali 8.) leti v 1. razredu presegajo 100 %.

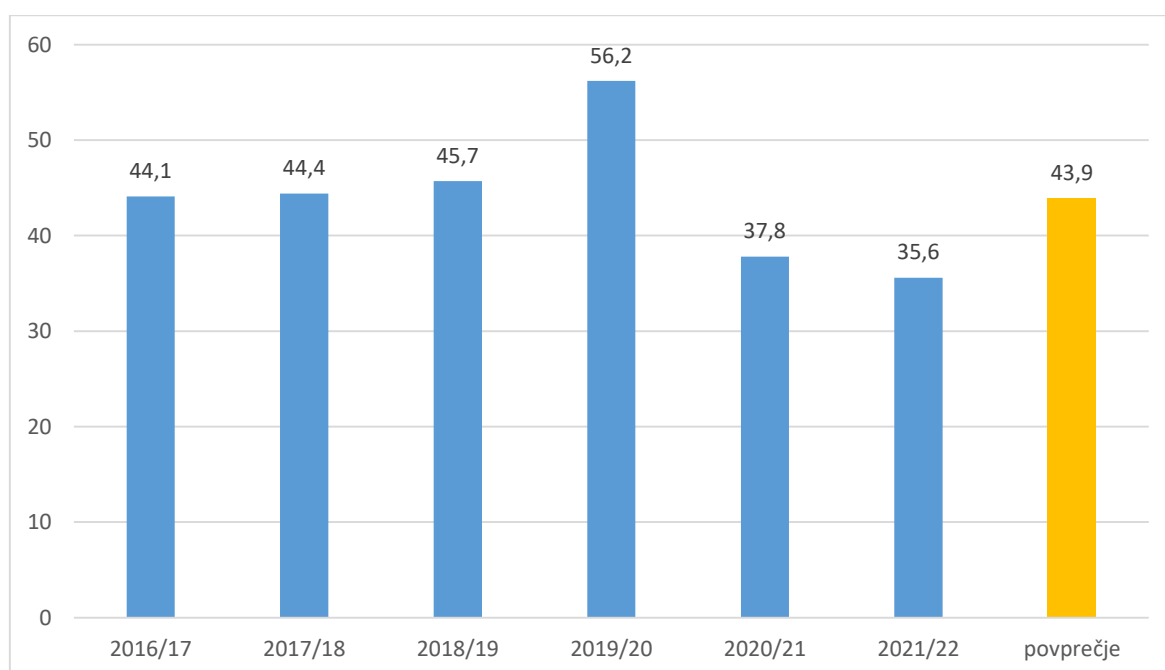
4.1 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6. razred

Na ravni celotne skupine izbranih OŠ je bil delež romskih otrok, ki so uspešno zaključili 6. razred in so pet let pred tem predvidoma obiskovali 1. razred, povprečno 43,9 % (v obdobju 2016/17–2021/22), kot kaže tabela 18. To pomeni, da je manj kot polovica romskih prvošolcev pet let kasneje uspešno zaključila 6. razred. Največji tovrstni delež (56,2 %) je bil dosežen v šolskem letu 2019/20, ko je bilo prvo leto, ko je zaradi epidemije covida-19 pouk daljše obdobje potekal na daljavo in so bili uvedeni že omenjeni blažji kriteriji na področju ocenjevanja oziroma pogojev za napredovanje v višji razred. V šolskih letih, ki sta sledili, pa je bil zaznan padec tega deleža zaradi vnovičnega povečanja deleža romskih učencev, ki niso uspešno zaključili 6. razreda.

Tabela 18: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so po šestih letih osnovnošolskega izobraževanja uspešno zaključili 6. razred, po šolskih letih

šolsko leto	št. romskih učencev v 1. razredu pred 5. leti	št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred	delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5. leti
2016/17	202	89	44,1
2017/18	187	83	44,4
2018/19	173	79	45,7
2019/20	185	104	56,2
2020/21	201	76	37,8
2021/22	177	63	35,6
povprečje 2016/17 – 2020/21	187,5	82,3	43,9

Graf 30: Delež (%) romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5 leti, po šolskih letih

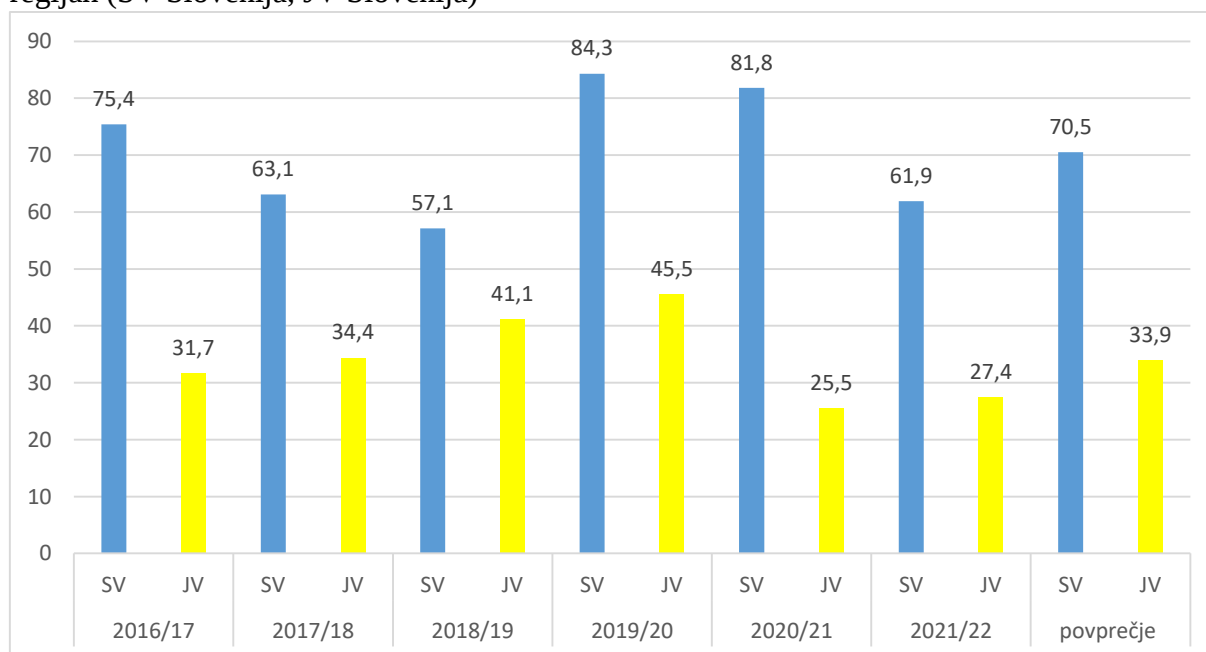

Med SV in JV Slovenijo se kažejo velike razlike. V izbranih šolah na SV delu države je v omenjenem šestletnem obdobju povprečno 70,5 % romskih učencev, ki so pet let pred tem obiskovali 1. razred, uspešno zaključilo 6. razred. Ta delež pa je bil več kot pol manjši na JV Slovenije – samo 33,9 %. Med zadnjima šolskima letoma je prišlo do izrazitega padca vrednosti zlasti v SV Sloveniji, medtem ko se je v letu 2021/22 upadanje vrednosti na JV Slovenije zaustavilo.

Tabela 19: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so po šestih letih osnovnošolskega izobraževanja uspešno zaključili 6. razred, po šolskih letih in po regijah

šolsko leto	regija	št. romskih učencev v 1. razredu pred 5. leti	št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred	delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5. leti
2016/17	SV Slovenija	57	43	75,4
	JV Slovenija	145	46	31,7
2017/18	SV Slovenija	65	41	63,1
	JV Slovenija	122	42	34,4
2018/19	SV Slovenija	49	28	57,1
	JV Slovenija	124	51	41,1
2019/20	SV Slovenija	51	43	84,3
	JV Slovenija	134	61	45,5
2020/21	SV Slovenija	44	36	81,8
	JV Slovenija	157	40	25,5
2021/22	SV Slovenija	42	26	61,9
	JV Slovenija	135	37	27,4
povprečje 2016/17 – 2021/22	SV Slovenija	51,3	36,2	70,5
	JV Slovenija	136,2	46,2	33,9

Graf 31: Delež (v %) romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, po šolskih letih in po regijah (SV Slovenija, JV Slovenija)

Za šolsko leto 2021/22 smo lahko vrednosti kazalnika za učence, ki so uspešno zaključili 6. razred, izračunali tudi glede na spol, saj imamo podatke o teh učencih in učenkah, ki so pred 5. leti obiskovali 1. razred, že v lastni podatkovni bazi.¹⁴ Za obe regiji – SV in JV Slovenijo – se kaže, da so pri tem dosegale boljše rezultate učenke. V SV Sloveniji je bilo med njimi 85 % takšnih, ki so uspešno zaključile 6. razred, glede na število vseh romskih učenk v 1. razredu pred 5. leti, kar je več kot še enkrat večji delež od tistega pri romskih učencih v regiji. V JV Sloveniji pa so ti deleži mnogo manjši in pri dečkih dosegajo komaj slabo četrtno, pri dekletih pa le 31,5 % (tabela 20).

Tabela 20: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so po šestih letih osnovnošolskega izobraževanja uspešno zaključili 6. razred, po regijah v šolskem letu 2021/22

šolsko leto	regija	št. romskih učencev v 1. razredu pred 5. leti		št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred		delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5. leti	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž
2021/22	SV Slovenija	22	20	9	17	40,9	85,0
	JV Slovenija	81	54	20	17	24,7	31,5
	vse izbrane OŠ	103	74	29	34	28,2	45,9

4.2 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 7. razred

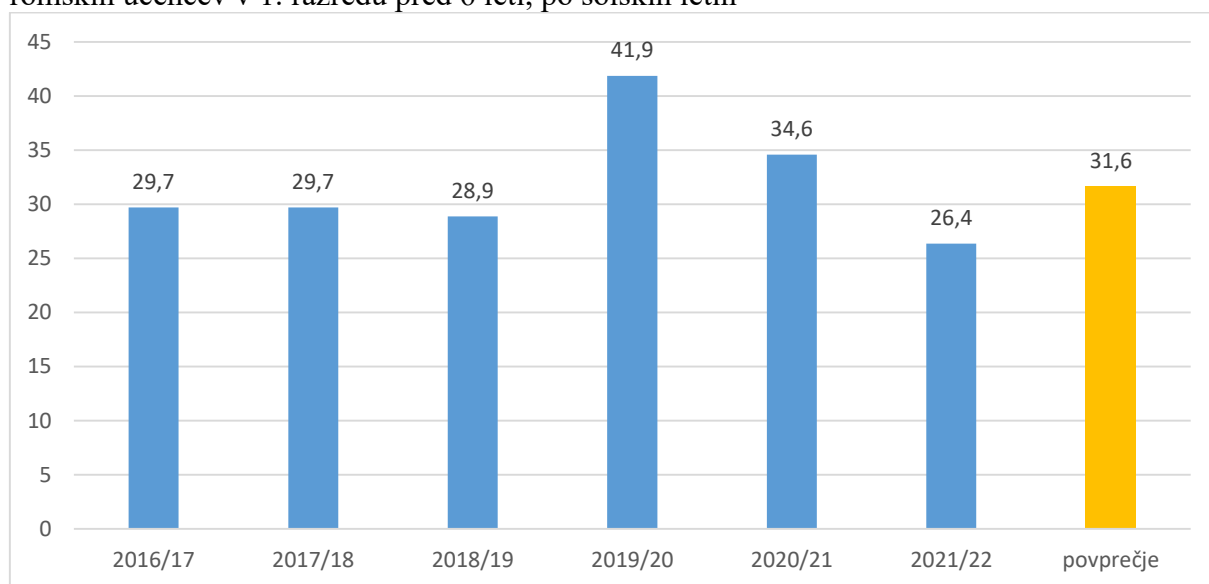
V šestletnem obdobju (2016/17–2021/22) je bil delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred in so šest let pred tem predvidoma obiskovali 1. razred, povprečno 31,6 % (glej tabelo 21). To pomeni, da je v omenjenem obdobju v povprečju zgolj slaba tretjina romskih učencev po sedmih letih obiskovanja osnovne šole uspešno zaključila 7. razred. Najmanjši tovrstni delež (26,4 %) je bil zabeležen v šolskem letu 2021/22, največji (41,9%) pa v šolskem letu 2019/20, predvidoma zaradi blažjih kriterijev glede ocenjevanja in napredovanja v višji razred, ki so bili v tem letu izjemoma vzpostavljeni zaradi epidemije covida-19. V šolskih letih, ki sta sledili, je bil zaznan ponoven padec deleža romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred.

Tabela 21: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so po sedmih letih osnovnošolskega izobraževanja uspešno zaključili 7. razred, po šolskih letih

šolsko leto	št. romskih učencev v 1. razredu pred 6. leti	št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred	delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred, glede na število vseh Romov v 1. razredu pred 6. leti
2016/17	175	52	29,7
2017/18	202	60	29,7
2018/19	187	54	28,9
2019/20	172	72	41,9
2020/21	185	64	34,6
2021/22	53	201	26,4
povprečje 2016/17 – 2021/22	355	1122	31,6

¹⁴ Za 7. in 9. razred podatkov po spolu še nimamo.

Graf 32: Delež (%) romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 6 leti, po šolskih letih

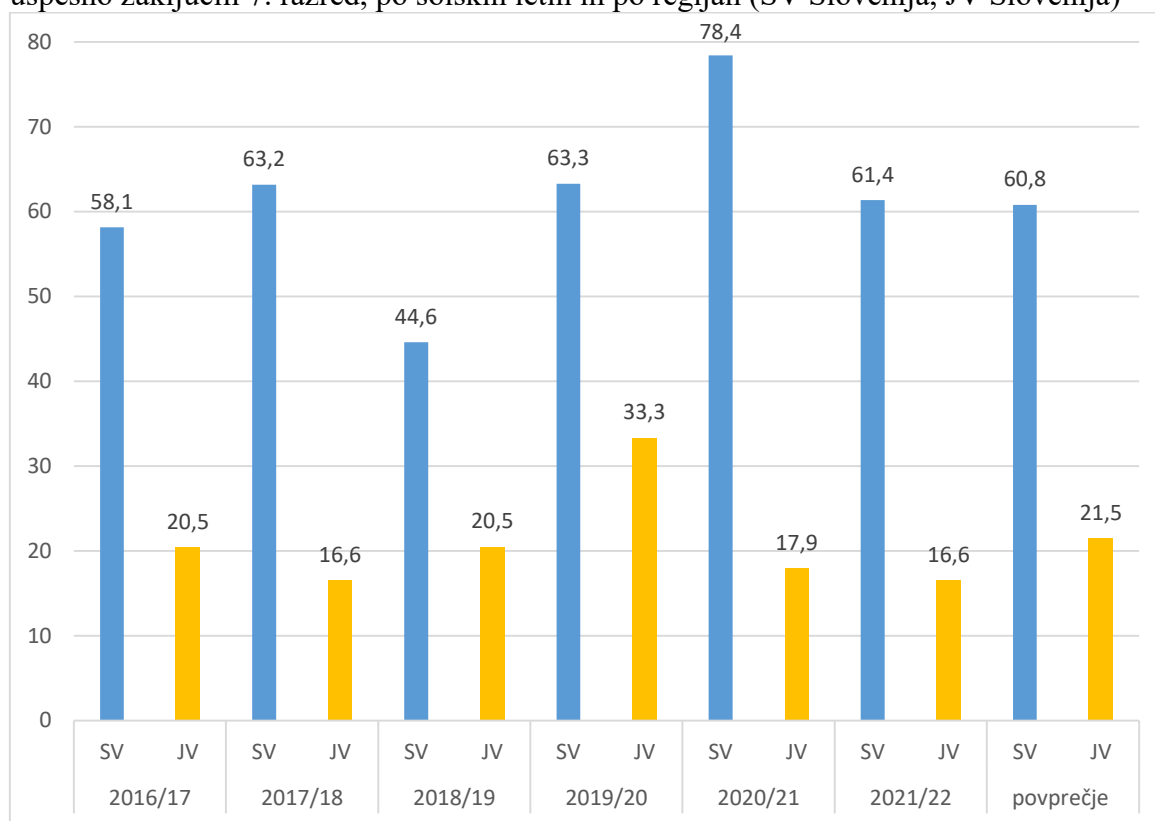

Ponovno so se pokazale velike razlike med SV in JV Slovenijo. V izbranih šolah na SV Slovenije je v omenjenem šestletnem obdobju povprečno 60,8 % romskih učencev, ki so šest let pred tem obiskovali 1. razred, uspešno zaključilo 7. razred. Na JV Slovenije je bil ta delež približno trikrat manjši – samo 21,5 %.

Tabela 22: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so po sedmih letih osnovnošolskega izobraževanja uspešno zaključili 7. razred, po šolskih letih in po regijah

šolsko leto	regija	št. romskih učencev v 1. razredu pred 6. leti	št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred	delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 6 leti
2016/17	SV Slovenija	25	43	58,1
	JV Slovenija	27	132	20,5
2017/18	SV Slovenija	36	57	63,2
	JV Slovenija	24	145	16,6
2018/19	SV Slovenija	29	65	44,6
	JV Slovenija	25	122	20,5
2019/20	SV Slovenija	31	49	63,3
	JV Slovenija	41	123	33,3
2020/21	SV Slovenija	40	51	78,4
	JV Slovenija	24	134	17,9
2021/22	SV Slovenija	27	44	61,4
	JV Slovenija	26	157	16,6
povprečje 2016/17 – 2021/22	SV Slovenija	32,2	53,0	60,8
	JV Slovenija	28,2	131,2	21,5

Graf 33: Delež (v %) romskih učencev, ki so po sedmih letih osnovnošolskega izobraževanja uspešno zaključili 7. razred, po šolskih letih in po regijah (SV Slovenija, JV Slovenija)

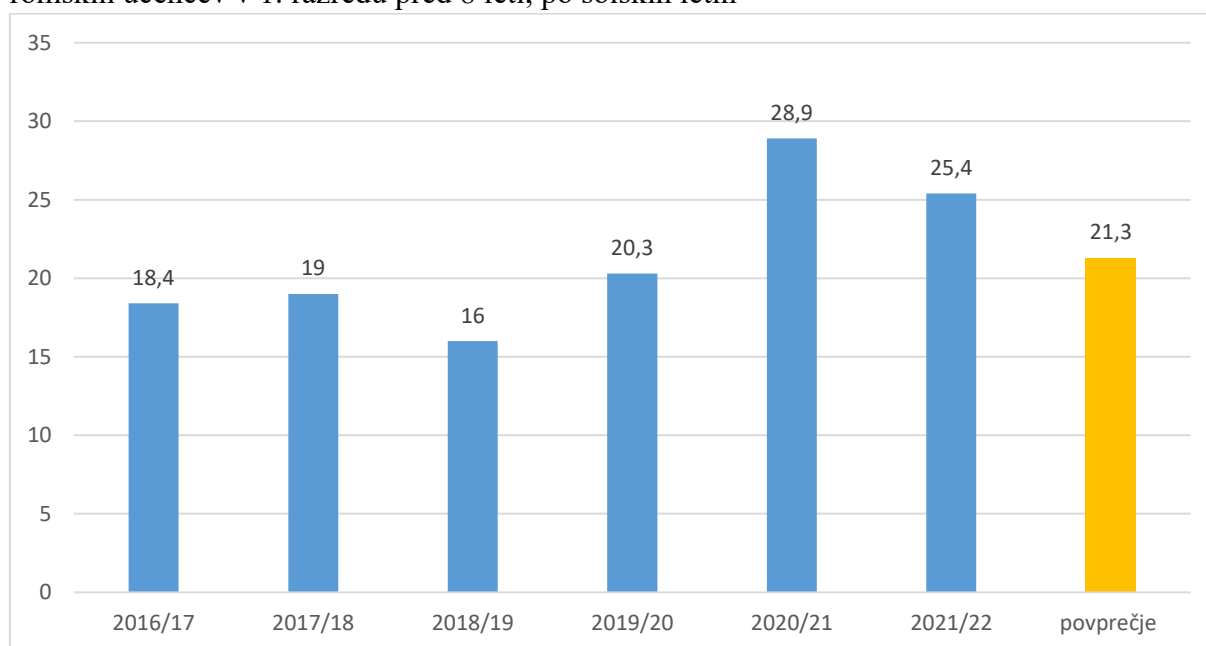
4.3 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 9. razred

Podatki kažejo, da osnovno šolo oziroma 9. razred uspešno zaključi zgolj dobra petina (21,3 %) romskih učencev. V posameznih šolskih letih je ta delež nekoliko večji, v drugih manjši. Med proučevanimi leti je bil najmanjši v šolskem letu 2018/19, ko je le 16 % generacije romskih učencev, ki so se leta 2010 vpisali v 1. razred osnovne šole, zaključilo 9. razred. Največji pa je bil v šolskem letu 2020/21, ko je uspešno zaključilo devetletko 28,9 % romskih učencev, ki so se (predvidoma) pred osmimi leti vpisali v 1. razred.

Tabela 23: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so po devetih letih šolanja uspešno zaključili osnovno šolo (9. razred), po šolskih letih

šolsko leto	št. romskih učencev v 1. razredu pred 8. leti	št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 9. razred	delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 9. razred, glede na število vseh Romov v 1. razredu pred 8 leti
2016/17	201	37	18,4
2017/18	189	36	19,0
2018/19	175	28	16,0
2019/20	202	41	20,3
2020/21	187	54	28,9
2021/22	173	44	25,4
povprečje 2016/17 – 2021/22	187,8	40	21,3

Graf 34: Delež (%) romskih učencev, ki so uspešno zaključili 9. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 8 leti, po šolskih letih

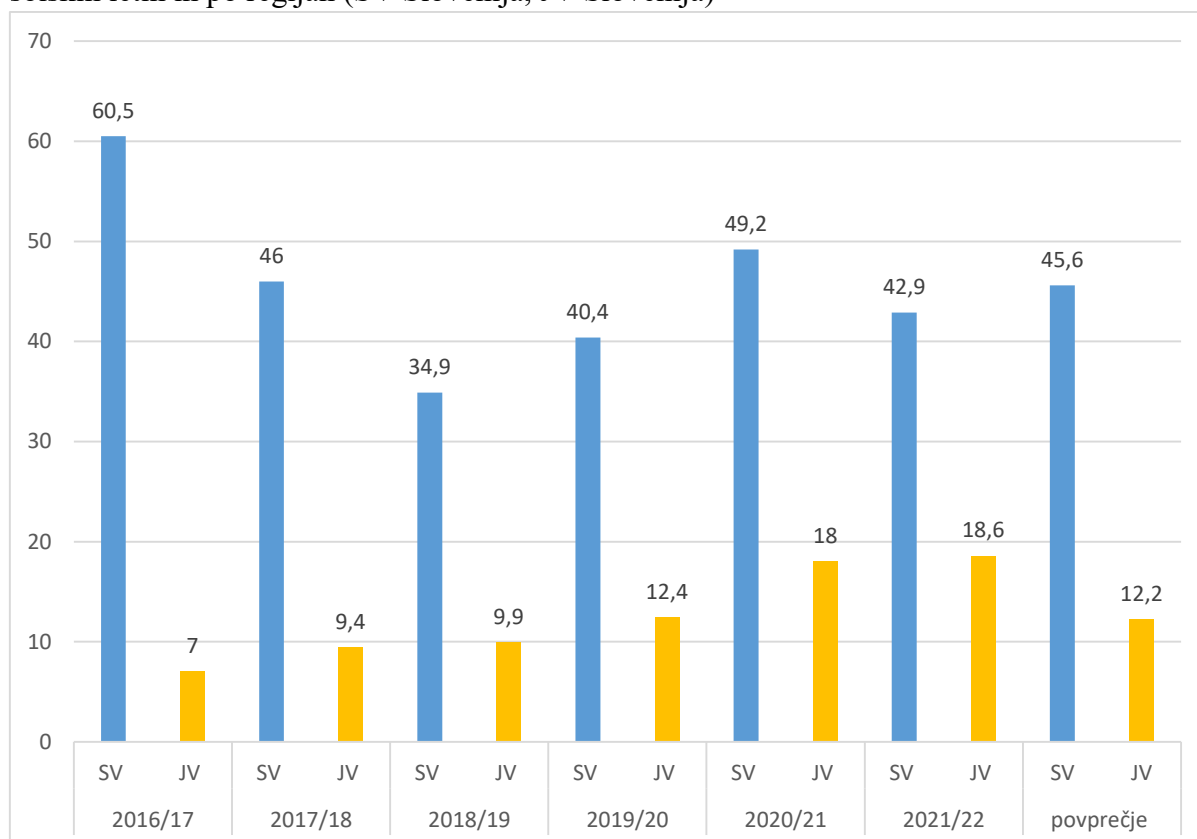

Vendar pa podatki za vse izbrane osnovne šole skupaj nudijo precej popačeno sliko, ki zakriva razlike med SV Slovenijo in JV Slovenijo. Dejansko je položaj na JV države precej slabši kot na SV. V SV Sloveniji v povprečju osnovno šolo (9. razred) uspešno zaključi dobrih 45 % romskih učencev, v JV Sloveniji pa ta delež znaša povprečno zgolj dobrih 12 %, vendar se v celotnem obdobju postopoma povečuje.

Tabela 24: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so po devetih letih šolanja uspešno zaključili osnovno šolo (9. razred), po šolskih letih in po regijah

šolsko leto	regija	št. romskih učencev, vpisanih v 1. razred pred 8. leti	št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 9. razred	delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 9. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 8. leti
2016/17	SV Slovenija	26	43	60,5
	JV Slovenija	11	158	7,0
2017/18	SV Slovenija	23	50	46,0
	JV Slovenija	13	139	9,4
2018/19	SV Slovenija	15	43	34,9
	JV Slovenija	13	132	9,8
2019/20	SV Slovenija	23	57	40,4
	JV Slovenija	18	145	12,4
2020/21	SV Slovenija	32	65	49,2
	JV Slovenija	22	122	18,0
2021/22	SV Slovenija	21	49	42,9
	JV Slovenija	23	124	18,5
povprečje 2016/17 – 2021/22	SV Slovenija	28,0	61,4	45,6
	JV Slovenija	20,0	164,0	12,2

Graf 35: Delež (v %) romskih učencev, ki so uspešno zaključili osnovno šolo (9. razred), po šolskih letih in po regijah (SV Slovenija, JV Slovenija)

5. Delež romskih učencev z odločbo o posebnih potrebah

Za skupino OŠ v naši analizi imamo za obdobje od šolskega leta 2020/21 naprej na voljo podatke o učencih, ki so vključeni v program redne OŠ in imajo odločbo o posebnih potrebah. Najprej smo izračunali delež romskih učencev z odločbo o posebnih potrebah od celotnega števila vseh romskih učencev na teh šolah. Enako smo izračunali še posebej za neromske učence. Pri obeh skupinah smo primerjali deleže med šolskima letoma in med regijama (SV in JV Slovenija).

Na ravni vseh omenjenih OŠ je bil v letu 2021/22 delež romskih učencev z odločbo manjši (6,2 %) od tistega med neromskimi učenci (7,9 %). V primerjavi s predhodnim šolskim letom je ta vrednost večja pri obeh populacijah za približno eno odstotno točko. Do največjega porasta deleža učencev z odločbo je prišlo pri romskih učencih z OŠ na SV Slovenije, kjer ta delež sedaj znaša 11,7 % (tabeli 25 in 26).

V SV Sloveniji ima ena od šol izrazito nadpovprečen delež romskih učencev z odločbo o posebnih potrebah – to je 34,8 % od vseh tamkajšnjih romskih učencev. Šola z največjim deležem je ista kot v predhodnem šolskem letu. Sicer pa v skupini OŠ v tem delu države ne opazamo, da bi šole, ki beležijo regionalno nadpovprečne deleže romskih učencev (to je nad 11,7 %) z omenjenimi odločbami, beležile tudi izrazito nadpovprečne deleže romskih učencev

(od vseh romskih učencev), ki ne napredujejo v višji razred. Tri od petih OŠ v SV Sloveniji z največjimi deleži romskih učencev z odločbo o posebnih potrebah imajo hkrati tudi nadpovprečne deleže neromskih učencev z odločbo o posebnih potrebah.

Na JV Slovenije je 5 OŠ, kjer delež romskih učencev z odločbo o posebnih potrebah meri 5 % ali več. Na dveh OŠ, kjer je ta delež v regiji največji (to je 10,8 % ali več), je hkrati prisoten tudi nadpovprečen delež romskih učencev, ki ne napredujejo v višji razred. V JV Sloveniji je pet od skupaj 7 OŠ v celotni skupini izbranih OŠ, ki nimajo nobenega romskega učenca z odločbo o posebnih potrebah.

Tabela 25: Število in delež romskih učencev, ki imajo odločbo o posebnih potrebah, od celotnega števila vseh romskih učencev v skupini izbranih OŠ v šolskih letih 2020/21 in 2021/22

	2020/21	2021/22
število romskih učencev v izbranih OŠ	59	67
- št. romskih učencev v SV Sloveniji	37	41
- št. romskih učencev v JV Sloveniji	22	26
delež (%) romskih učencev v izbranih OŠ od vseh romskih učencev v izbranih OŠ	5,1	6,2
- delež (%) romskih učencev v SV Sloveniji	9,4	11,7
- delež (%) romskih učencev v JV Sloveniji	2,9	3,5

Tabela 26: Število in delež neromskih učencev, ki imajo odločbo o posebnih potrebah, od celotnega števila vseh neromskih učencev v skupini izbranih OŠ v šolskih letih 2020/21 in 2021/22

	2020/21	2021/22
število neromskih učencev v izbranih OŠ	826	900
- št. neromskih učencev v SV Sloveniji	312	369
- št. neromskih učencev v JV Sloveniji	514	531
delež (%) neromskih učencev v izbranih OŠ od vseh neromskih učencev v izbranih OŠ	7,0	7,9
- delež (%) neromskih učencev v SV Sloveniji	6,8	7,9
- delež (%) neromskih učencev v JV Sloveniji	7,1	7,9

Romski učenci z odločbami o posebnih potrebah na ravni cele skupine OŠ predstavljajo 6,9 % vseh učencev z odločbami. V SV Sloveniji je ta delež 10 %, v JV Sloveniji pa 4,7 %.

6. Delež romskih učencev, ki se permanentno šolajo na domu

Tudi pri kazalniku delež romskih učencev, ki se permanentno šolajo na domu, imamo podatke na voljo samo za obdobje od šolskega leta 2020/21 naprej. Da pridobimo širši vpogled v to področje, smo izračunali naprej delež romskih učencev v skupini izbranih OŠ, ki se šolajo doma, od celotnega števila vseh romskih učencev na teh šolah. Enako smo izračunali še posebej za neromske učence na teh šolah.

Na splošno gre pri tem kazalniku za nizke vrednosti. Enako kot v predhodnem letu, so se v šolskem letu 2021/22 permanentno šolali na domu romski učenci samo s petih OŠ. Vse so bile iz JV Slovenije. Pri neromskih učencih je bilo takšnih šol 16. Na ravni skupine izbranih OŠ se je približno odstotek (1,01) % romskih učencev od vseh tamkajšnjih romskih učencev

permanentno šolal na domu, kar je precej več od vrednosti kazalnika pri neromskih učencih, to je 0,39 % (tabeli 27 in 28). Vseeno pa v tem okviru pri obeh skupinah učencev govorimo o majhnih absolutnih številkah: 44 neromskih in 11 romskih učencev. Kljub temu, da romski učenci na vseh izbranih OŠ predstavljajo 8,71 % vseh učencev, pa je njihov delež med vsemi učenci, ki se permanentno šolajo na domu, 20 %. V primerjavi s predhodnim šolskim letom je poraslo tako število kot delež učencev, ki se permanentno šolajo na domu. To velja za romske in za neromske učence.

Tabela 27: Število in delež romskih učencev, ki se permanentno šolajo na domu, od celotnega števila vseh romskih učencev v skupini izbranih OŠ v šolskih letih 2020/21 in 2021/22

	2020/21	2021/22
število romskih učencev v izbranih OŠ	8	11
- št. romskih učencev v SV Sloveniji	0	0
- št. romskih učencev v JV Sloveniji	8	11
delež (%) romskih učencev v izbranih OŠ od vseh romskih učencev v izbranih OŠ	0,69	1,01
- delež (%) neromskih učencev v SV Sloveniji	0	0
- delež (%) neromskih učencev v JV Sloveniji	1,04	1,49

Tabela 28: Število in delež neromskih učencev, ki se permanentno šolajo na domu, od celotnega števila vseh neromskih učencev v skupini izbranih OŠ v šolskih letih 2020/21 in 2021/22

	2020/21	2021/22
število neromskih učencev v izbranih OŠ	17	44
- št. neromskih učencev v SV Sloveniji	4	15
- št. neromskih učencev v JV Sloveniji	13	29
delež (%) neromskih učencev v izbranih OŠ od vseh neromskih učencev v izbranih OŠ	0,14	0,39
- delež (%) neromskih učencev v SV Sloveniji	0,09	0,32
- delež (%) neromskih učencev v JV Sloveniji	0,18	0,43

7. Povzetek

Splošne značilnosti raziskave in število ter delež romskih in neromskih učencev po razredih

V analizi smo upoštevali podatke z izbranih 27 osnovnih šol (OŠ), ki jih obiskujejo romski učenci na severovzhodu (SV) in jugovzhodu (JV) Slovenije. Delež romskih učencev na teh OŠ je bil v proučevanem obdobju šestih šolskih let (od 2016/17 do 2021/22) okoli 9 % od vseh tamkajšnjih učencev. To skupino OŠ je obiskovalo od okvirno 54 do 58 % vseh romskih učencev v Sloveniji.

Analiza razporeditve romskih učencev po posameznih razredih OŠ na splošno kaže velik upad vpisanih učencev od 1. proti 9. razredu. Upad pa največkrat ni premočrten. Razporeditev (romskih) učencev po razredih je samo posreden kazalnik njihove uspešnosti in vključenosti v izobraževalnem sistemu, saj so vrednosti tega kazalnika odvisne tudi od drugih dejavnikov, kot so npr. demografski trendi in morebitni odlog staršev pri vpisu njihovih otrok v prvi razred.

Pri neromskih učencih prihaja med 1. in 9. razredom samo do manjših razlik v deležu učencev v posameznih razredih, medtem ko pri romskih načeloma zaradi mnogo večjih deležev

ponavljavcev prihaja do izrazitega upadanja deleža romskih učencev. Nihanja oziroma upad tega deleža so med romskimi učenci na SV Slovenije manjša v primerjavi z njihovimi vrstniki iz JV Slovenije, kar posredno kaže, da je slednja skupina učencev manj uspešna v izobraževanju. Če ob tem upoštevamo še razporeditev romskih učencev po razredih glede na spol, se v analiziranem obdobju kaže večja uspešnost romskih učenk, saj so te v večjih deležih zastopane v najvišji triadi OŠ.

Delež ponavljalcev med romskimi in neromskimi učenci

Podatki o ponavljavcih prikazujejo število oziroma delež učencev, ki ob koncu šolskega leta niso napredovali v višji razred. V proučevanem obdobju je bilo posebno šolsko leto 2019/20 z občutno nižjim deležem ponavljavcev med romskimi učenci. To je bila posledica začetka uvedbe dlje časa trajajočega pouka na daljavo zaradi epidemije covida-19, ko so bili za tisto šolsko leto uveljavljeni milejši pogoji glede ocenjevanja in napredovanja učencev v višji razred. Primerjava deleža ponavljavcev med romskimi in neromskimi učenci pokaže, da je delež ponavljavcev med romskimi učenci v vseh proučevanih letih občutno večji kot med neromskimi učenci. Medtem ko se pri neromskih učencih delež ponavljavcev na ravni Slovenije (v izbranih OŠ) giblje med 0,6 in 1,2 %, je ta pri romskih učencih med 19,8 in 33,5 % – upoštevano za vse razrede skupaj. Pri romskih učencih se kažejo znatne razlike med SV in JV delom države, kjer so na SV deleži ponavljavcev bistveno manjši (do največje razlike med obema regijama je prišlo v šolskem letu 2020/21, z vrednostjo več kot 30 odstotnih točk na škodo JV Slovenije).

Primerjava razporeditve ponavljavcev po razredih (t. j. deleža ponavljavcev v posameznem razredu od vseh ponavljavcev v vseh razredih skupaj) po posameznih šolskih letih pokaže velike razlike med romskimi in neromskimi učenci – med Romi je veliko več ponavljavcev v prvi in drugi triadi (skupno okoli 80 % od vseh ponavljavcev med romskimi učenci), pri Neromih pa je največji delež ponavljavcev v tretji triadi (med dobrih 30 do 60 % vseh ponavljavcev). Takšen položaj je odraz dejstva, da precejšen delež romskih učencev zaključí osnovnošolsko obveznost že v 6. ali 7. razredu in je zato Romov v zadnjih treh razredih precej manj kot v nižjih razredih. Tudi ponavljavcev je zato v teh razredih manj.

Kljub temu da je med romskimi učenci najmanj ponavljavcev v zadnji triadi, pa je *znotraj* posameznih razredov v tej triadi delež ponavljavcev med romskimi učenci večji kot *znotraj* posameznih razredov v prvi in drugi triadi. Največji deleži ponavljavcev med romskimi učenci so v 6., 7. in 8. razredu, ko je ob koncu leta neuspešnih okvirno od 27 do 45 % učencev *znotraj* posameznega razreda (če ne upoštevamo »posebnega« šolskega leta 2019/20).

Iz primerjave podatkov o ponavljavcih po spolu lahko izpostavimo dva bistvena zaključka:

- Pri neromskih učencih ni bistvenih razlik med spoloma glede ponavljanja razredov, pri romskih učencih pa obstajajo razlike in sicer je delež ponavljavcev običajno večji med fanti kot med dekleti.
- Pri neromskih učencih in učenkah je delež ponavljavcev približno konstanten v vseh razredih in skozi vsa proučevana šolska leta, pri romskih učencih in učenkah pa precej močno niha tako med razredi kot med šolskimi leti.

Delež ponavljavcev tako med romskimi kot med neromskimi učenci se v 9. razredu občutno zmanjša, kar kaže na to, da se največja selekcija dogaja od 6. do 8. razreda. Tisti, ki jim uspe priti do 9. razreda, pa v precej večjem deležu ta razred tudi uspešno zaključijo. Pri neromskih učencih so deleži ponavljavcev v veliki večini primerov pod 2 % (od 6. do 9. razreda v obdobju šestih šolskih let), kar kaže na velik razkorak v primerjavi z njihovimi romskimi sošolci.

Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6. oziroma 7. ali 9. razred OŠ

Izračun teh deležev je pomemben, ker sta osip in delež ponavljavcev med romskimi osnovnošolci, zlasti na JV Slovenije, zelo velika. Zato nas je zanimalo, kolikšnemu deležu izmed njih se uspe prebiti do višjih razredov OŠ in te tudi uspešno zaključiti. Pri izračunu deleža smo uporabili anonimizirane podatke izbranih OŠ za obdobje šestih šolskih let (od 2016/17 do 2021/22), ter podatke iz baze Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport o romskih učencih v posameznih razredih OŠ v obdobju pred šolskim letom 2016/17.

Iz podatkov smo izračunali približek deleža romskih učencev, ki so v posameznih šolskih letih v obdobju od 2016/17 do 2021/22 uspešno zaključili 6., oziroma 7. ali 9. razred OŠ. Pri tem smo upoštevali število romskih učencev, ki so v posameznem šolskem letu uspešno zaključili enega od omenjenih razredov, in izračunali, kolikšen delež je to od števila vseh romskih otrok, ki so pred petimi oziroma šestimi ali osmimi leti obiskovali 1. razred. Pri tem je treba upoštevati, da določeno število šesto- oziroma sedmo- ali devetošolcev zaradi predhodnega ponavljanja razredov lahko pripada tudi kakšni drugi (starejši) generaciji. Do razlik med začetnim številom vpisanih v 1. razred in številom tistih, ki so po petih letih v 6. razredu ali po šestih v 7. oziroma po osmih letih v 9. razredu, pa lahko pride tudi zaradi selitev.

Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo razred, je z vsakim višjim razredom nižji. Na ravni celotne skupine OŠ je bil delež romskih otrok, ki so uspešno zaključili 6. razred in so pet let pred tem predvidoma obiskovali 1. razred, povprečno 43,9 % (v obdobju 2016/17–2021/22). Ta delež je bil za učence, ki uspešno zaključijo 7. razred, povprečno 31,6 %, za učence, ki zaključijo celotno OŠ (9. razred), pa komaj 21,3 %. V vseh omenjenih razredih se kažejo velike razlike med SV in JV Slovenijo na škodo romskih učencev iz slednje regije. Tako je delež romskih učencev z JV dela države, ki uspešno zaključijo celotno OŠ, povprečno samo 12,2 %.

Delež romskih učencev z odločbo o posebnih potrebah

Po podatkih, ki so dosegljivi samo od šolskega leta 2020/21 dalje, je na ravni vseh izbranih OŠ delež romskih učencev z odločbo o posebnih potrebah za slabi dve odstotni točki manjši od tistega med neromskimi učenci. To je predvsem posledica majhnega tovrstnega deleža med romskimi učenci v osnovnih šolah na JV Slovenije (3,5 % v šolskem letu 2021/22), medtem ko je ta delež med romskimi učenci na SV delu države (z 11,7 % v šolskem letu 2021/22) nadpovprečen.

Delež romskih učencev, ki se permanentno šolajo na domu

Tudi za to spremenljivko so podatki dosegljivi samo od šolskega leta 2020/21 naprej. V primerjavi s predhodnim šolskim letom sta porasla tako absolutno število kot delež učencev, ki se permanentno šolajo na domu – tako med romskimi kot med neromskimi učenci. Vseeno pa te številke in deleži ostajajo majhni. Na ravni skupine izbranih OŠ se je v šolskem letu 2021/22 samo 1 % od vseh romskih učencev permanentno šolal na domu. To je sicer mnogo več od vrednosti kazalnika pri neromskih učencih, ki znaša 0,4 %. Enako kot v predhodnem letu, so bili primeri šolanja romskih otrok na domu zaznani samo v petih od celotne skupine OŠ, ki so bile vključene v našo analizo.